

STORTINGET

Stortingstidende

Referat fra møter i Stortinget

Nr. 75 · 9. mai
Sesjonen 2017–2018

Møte onsdag den 9. mai 2018 kl. 10

President: Tone Wilhelmsen Trøen

Dagsorden (nr. 75):

1. Muntlig spørretime
2. Ordinær spørretime
3. Referat

Presidenten: Stortingets nye direktør, Marianne Andreassen, tiltrådte sin stilling 2. mai. Marianne Andreassen er i dag til stede i diplomatlosjen. Presidenten vil ønske henne velkommen i huset, ønsker henne lykke til og ser fram til et godt samarbeid! (Akklamasjon i salen)

Representantene Anniken Huitfeldt, Sigbjørn Gjelsvik og Svein Roald Hansen, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Det foreligger to permisjonssøknader:

- fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe om permisjon for representanten Eirik Sivertsen i dagene 14. og 15. mai for å delta i møte i Den arktiske parlamentarikerkomiteen i Kiruna
- fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe om permisjon for representanten Cecilie Myrseth i dagene 14. og 15. mai for å delta i europeisk parlamentarisk romkonferanse i Belgia

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknadene behandles straks og innvilges.
2. Vararepresentantene, for Nordland fylke Kjell-Idar Juvik, og for Troms fylke Kari-Anne Opsal, innkalles for å møte i permisjonstiden.

Presidenten: Representanten Bjørnar Moxnes vil fremsette et representantforslag.

Bjørnar Moxnes (R) [10:01:43]: Jeg vil på vegne av Rødt foreslå å annullere anbud med selskapet Babcock før luftambulansetjenesten bryter sammen, forlenge avtalen med Lufttransport og forberede offentlig drift av tjenesten på sikt.

Presidenten: Representanten Kjersti Toppe vil fremsette et representantforslag.

Kjersti Toppe (Sp) [10:02:13]: Eg skal på vegne av stortingsrepresentantane Siv Mossleth, Willfred Nordlund, Sandra Borch, Geir Adelsten Iversen, Marit Arnstad og meg sjølv fremja eit representantforslag om å styrkja det akuttmedisinske tilbudet utanfor sjukehus og sikra forsvarlege luftambulansetenester.

Presidenten: Representanten Geir Pollestad vil fremsette et representantforslag.

Geir Pollestad (Sp) [10:02:44]: På vegner av stortingsrepresentanten Kjersti Toppe og meg sjølv har eg gleda av å leggja fram forslag om å styrkja rehabiliteringstilbodet for pasientar med kronisk lungesjukdom og å stoppa nedlegginga av rehabiliteringsavdelinga 2 Øst i Egersund.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:03:12]

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsrådene Torbjørn Røe Isaksen, Anniken Hauglie og Tor Mikkel Vara vil møte til muntlig spørretime.

De annonserte regjeringsmedlemmene er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Jan Bøhler.

Jan Bøhler (A) [10:03:48]: Mitt spørsmål går til justisministeren.

Under Fremskrittspartiets vakt i Justisdepartementet har det dessverre de to–tre siste årene vært en urovekkelige utvikling i det kriminelle gjengmiljøet i Oslo-området. I tillegg til dem vi har kjent fra før, har det kommet til flere og større gjenger som driver økt rekruttering blant meget unge mennesker, og vi har fått flere og flere voldsepisoder, skytinger, knivstikkinger, kidnappinger, trusler og utpressing for store beløp osv. Dette kan selvsagt ha flere årsaker, og mye må gjøres. En viktig del er at vi på Stortinget og regjeringen sørger for å gi de rette styringssignaler til politiet.

I 2013, etter behandlingen av stortingsmeldingen om organisert kriminalitet, ble det satt opp et hovedmål for politiet om å bekjempe organisert kriminalitet i det som heter tildelingsbrevet, eller marsjordren, til politiet. Det gikk til Politidirektoratet og politidistriktene. Senere, etter den tid, da vi fikk ny regjering, har dette blitt mer og mer fjernet og forsvant inn i uklare, brede formuleringer. Søker vi på tildelingsbrevet, eller marsjordren, til politiet i 2018, står det ikke ett ord om organisert kriminalitet eller kriminelle gjenger. Politiet i Oslo har, når jeg har tatt opp bekymring om ressursbruken og om satsingen på dette feltet, gang på gang vist til at det ikke er det de blir målt på, det er ikke det som etterspørres, selv om de er enig i at dette er et viktig spørsmål.

Mitt spørsmål til statsråden er: Vil statsråden, for å prioritere dette og sette trykk på dette arbeidet, sørge for å endre hovedmålene i tildelingsbrevet, eller marsjordren, til politiet, slik at de måles på innsatsen mot orga-

nisert kriminalitet og kriminelle gjenger og må prioritere dette høyt?

Statsråd Tor Mikkel Vara [10:05:50]: Det er ikke noen tvil om at utviklingen i Oslo, spesielt det siste året, har vært bekymringsfull. Men det er viktig å huske på at det er et sammensatt bilde, både med gjengkriminalitet og med ungdomskriminalitet. Oslo politidistrikt har som resten av Norge fått tilført økte ressurser, det ble gitt særlige ressurser til Oslo Sør, og de får en økning på over 80 nye politifolk i inneværende år. Disse stillingene vil bli brukt også til å bekjempe gjengkriminalitet.

Men det er viktig å huske på at det er mange ting som gjør at vi lykkes over tid. Vi skal lykkes med den spisse enden og må slå ned på det som er godt organisert kriminalitet, men vi skal også lykkes med å ta tak i ungdomskriminaliteten, hvor neste generasjon rekrutteres fra. Jeg tror også det er viktig å huske på at det er ikke sånn at gjengkriminalitet er prioritert ned i Oslo politidistrikt. Dette har jeg spurt dem om, og det har de forsikret meg om flere ganger. Men man hadde en omorganisering i Oslo politidistrikt som gjør at man bedre skal kunne treffe de ulike kriminalitetsbildene og ikke minst kunne se dem sammen. Gjengkriminalitet er ikke bare gjengkriminalitet, det er også økonomisk kriminalitet, det er narkotikakriminalitet, og det er vinningstyveri – det er et ganske sammensatt bilde som gjør at man må organisere politikraften på en ny måte.

Det er altså ikke sånn at vi har prioritert dette ned, men vi har latt Oslo politidistrikt få midler både i form av penger og i form av lovhjemler til å bekjempe dette. Jeg har for så vidt også ganske god tillit til at de gjør den jobben som er nødvendig. Men: Kriminalitetsutviklingen har uansett forverret seg, og det er et ganske komplisert spørsmål som omfatter flere ting.

Jan Böhler (A) [10:07:48]: Jeg takker for svaret, men jeg synes det er skuffende at statsråden ikke svarer på spørsmålet. Det samme har gjentatt seg hver gang siden jeg første gang, i en interpellasjon i Stortinget i mai 2016, tok opp at dette var tatt ut som et mål for politiet, og at man også hadde tatt bort org.krim-seksjonene i sin daværende form i alle politidistriktene. Organisert kriminalitet-seksjonene ble lagt inn i større enheter, og de var redde for om det ville bli prioritert like høyt.

Vi har fått et stort faresignal: I 2014 ble 36 i Norge dømt for organisert kriminalitet etter den paragrafen. Da vi så på tallene i straffesaksregisteret før jul i fjor, var de nede i 11. Så det er grunn til bekymring. Det tok også Riksadvokaten og Kripos opp med justiskomiteen da vi nylig var på besøk der. Hvis statsråden ikke bekymrer seg for dette, blir jeg bekymret.

Jeg må spørre: Hva vil statsråden gjøre for å utvikle politiets arbeid her, slik at man kan ta i bruk spesialiserte

metoder og komme inn på disse gjengledene, som omgis av et trusselvede, og forfølge hvitvaskingen og finne andre bevis når ingen vil vitne mot dem, for å rydde opp i dette gjengmiljøet?

Statsråd Tor Mikkel Vara [10:09:00]: Jeg tror det er veldig viktig at vi ikke henger oss opp i boksene som finnes på et organisasjonskart i Oslo politidistrikt. Jeg vet at det er noen som elsker å tegne slike kart og bokser, og som tror at det treffer kriminalitetsbildet. Det viktige er politikraften som ligger bak. Noen av stikkordene lå også i representantens spørsmål, nemlig at dette også er et spørsmål om hvitvasking. Det betyr at det kan være grunn til å se ulike typer kriminalitet i sammenheng. Men jeg vil forsikre representanten om at man ikke nedprioriterer gjengkriminaliteten. Man har fått økte ressurser, og man har organisert etterretningsvirksomheten på en ny måte, slik at den skal bli mer treffsikker.

Kriminalitetsbildet i dag er annerledes. Det er nye metoder og nye sosiale medier, og det er en bekymringsfull rekruttering blant de unge. Vi må se på alle deler, og jeg har tillit til at Oslo-politiet prioriterer den jobben.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Jan Böhler.

Jan Böhler (A) [10:10:02]: Jeg takker også for det svaret.

Jeg vil også ta opp at de gjengmiljøene vi nå ser i Oslo-området, har sterke internasjonale forbindelser – til Albania, København, Gøteborg, Malmø, Nederland, Pakistan osv. – som gir dem økt kriminell makt og økt mulighet til å hente inn «backing», som gjør dem farligere. Det gir dem muligheter for hvitvasking og muligheter for å drive en type virksomhet som er farligere for samfunnet. De opererer fra Oslo-området ut mot mange andre steder i landet. Jeg hører om unge som får store pengebeløp for å frakte noe av det de skal ha ut, narkotika og andre ting, langt av gårde fra Oslo.

Regjeringen har tidligere sagt, i stortingsmeldingen om globale sikkerhetsutfordringer, at organisert kriminalitet og terror er de to største truslene mot sikkerheten vår. Jeg vil spørre statsråden: Vil statsråden skape en nasjonal mobilisering for å stoppe den urovekkende utviklingen i gjengmiljøene som vi nå ser, og som har betydning for hele landet, og innser han at dette vil ta flere år, og at vi kan trenge en handlingsplan mot dette alvorlige problemet?

Statsråd Tor Mikkel Vara [10:11:08]: Siden denne regjeringen tiltrådte, har det blitt 2 300 flere stillinger i politiet enn det var under den forrige regjeringen. Det er ganske mange. Over 400 av disse stillingene har kom-

met til Oslo politidistrikt. Det betyr at det er en betydelig økning av politikraften ikke bare i Oslo, men over hele landet – hvis man sammenlikner med absolutt alle andre regjeringers innsats mot kriminalitet. Jeg er helt sikker på at når vi ser tilbake på historien, vil dette være en fantastisk satsing.

Men det er en grunn til at vi gjør det. Det er ikke for å bruke mest mulig penger. Det er fordi kriminalitetsbildet har endret seg – det har blitt tøffere og hardere. Vi prioriterer høyt, som sagt, det å slåss mot organisert kriminalitet og hvitvasking og det å gå etter pengene. Det vi, fra politisk hold, skal gjøre, er å gi dem de ressursene de trenger. Vi skal også sørge for at de har de lovhjemlene de trenger. På det området kan det godt hende at vi én gang til skal se om vi kan gi dem flere lovhjemler. Men ressurser har Oslo-politiet fått.

Presidenten: Lene Vågslid – til oppfølgingsspørsmål.

Lene Vågslid (A) [10:12:21]: Det er interessant å høre forteljinga frå justisministeren om kor bra det står til med politidistrikta, særleg her i Oslo. Denne regjeringa har ei heilt eiga evne til å gje med den eine handa og ta med den andre. I dei siste vekene, i ljøs av situasjonen i Oslo, har Kristin Aga frå Oslo politiforening sagt veldig tydeleg at ressursituasjonen her i Oslo er slik at ein må ned med 200 stillingar i 2018. Så totalrekneskapen i Oslo politidistrikt er ikkje spesielt godt når det gjeld det som justisministeren seier at han er oppteken av, nemlig politikrafta. Så mitt spørsmål til justisministeren er: Kvifor hadde ikkje justisministeren meir å kome med då han og statsministeren var på Stovner i førre veke, og korleis stiller justisministeren seg til dei bekymringane som kjem frå tillitsvalde og frå Oslo politiforening?

Statsråd Tor Mikkel Vara [10:13:16]: Vi lytter med stor interesse på det som politiets fagbevegelse sier, selv om de også sier nå at de kunne tenkt seg flere stillinger. Det aller viktigste er imidlertid at Oslo politidistrikt har fått over 400 nye stillinger mer enn det de fikk da representantens parti satt i regjering. Det er et faktum som man ikke kommer unna. Så kan man godt diskutere om det burde vært enda flere, men det er en historisk satsing på politiet, og det er en historisk satsing på bekjempelse av kriminalitet. Da undertegnede og statsministeren var oppe i Groruddalen, redegjorde politiet for de innsatsene de har tenkt å gjøre, med de 30 nye stillingene som settes inn i det området. Jeg synes det var en god redegjørelse, som gjør at vi kan få kontroll på kort sikt. Så må vi også jobbe på lang sikt for å hindre nyrekruttering til denne gjengen.

Presidenten: Jenny Klinge – til oppfølgingsspørsmål.

Jenny Klinge (Sp) [10:14:33]: Einar Aas, som var sjef for den tidlegare org.krim.-eininga i Oslo politidistrikt, åtvare mot omorganiseringa av denne eininga tilbake i 2016. Eg ønskjer at statsråden gjer greie for kva han meiner skal vere den langsiktige løysinga i Groruddalen og på Holmlia for å hindre utanforskap og gjengkriminalitet. Eg forventar eit svar som ikkje berre går på dei 30 nye stillingane til området, men som også inkluderer satsinga mot organisert kriminalitet i Oslo politidistrikt. Noko av det eg ønskjer å få svar på, er om statsråden er einig med Einar Aas i at noko har gått tapt gjennom omorganiseringa av org.krim.-eininga i Oslo politidistrikt. Einar Aas peiker m.a. på den tidlegare kontinuiteten dei hadde i arbeidet, og den gode kjennskapen dei hadde til folk i miljøet. Kva vil statsråden gjere for å sørge for at slike rammer for det førebyggjande arbeidet blir bygde opp igjen?

Statsråd Tor Mikkel Vara [10:15:24]: Oslo politidistrikt prioriterer det forebyggende arbeidet veldig høyt. Jeg får om og om igjen spørsmål som angår den interne organiseringen i Oslo politidistrikt, hvilke bokser og hvilke rapporteringsrutiner som skal være der. Jeg mener det er en feil måte for Stortinget å drive justispolitikk på. Det vi skal sørge for, er at det er nok ressurser. Så skal vi sørge for at det er lovhjemler til å bekjempe kriminalitet, og så skal vi gi prioriteringer. Men vi skal ikke sitte i Stortinget og tegne rapporteringslinjer i Oslo politidistrikt – av flere grunner. For det første er det slik at det er politiet som er nærmest den kriminaliteten som er der, og som kan gjøre vurderinger. Det andre er at kriminalitetsbildet endrer seg så fort at Stortinget uansett vil sitte og se i bakspeilet og prøve å organisere seg i forhold til den kriminaliteten som en gang var. Derfor tror jeg det er viktig at vi lar politimesteren i Oslo ha sin egen organisering. Vi gir prioriteringene, og så vil jeg ikke gå inn i debatten mer enn det.

Presidenten: Kjell Ingolf Ropstad – til oppfølgingsspørsmål.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:16:37]: Situasjonen i Oslo er kritisk, og på mange måter er det også en situasjon som har vedvart over lang tid. Det at gjengkriminaliteten får lov til å utvikle seg, gjør at det begås alvorlig kriminalitet, og en ser også på rekrutteringen til gjenger at mange av ungdommene er ganske unge når de kommer inn i kriminalitet.

Jeg er enig i at Stortinget ikke skal detaljstyre. Jeg mener det er viktig at politiet til enhver tid må ha muligheten og fleksibiliteten til å prioritere der kriminaliteten virkelig brenner, der det er behov for mer ressurser. Samtidig overrasker det meg også at utviklingen har kunnet gå så langt, og derfor er mitt spørsmål til stats-

råden: Er han er fornøyd med alt nå? Hva er det egentlig justisministeren ønsker å bidra med for å få stoppet situasjonen? For slik jeg hører justisministeren nå, er han fornøyd med situasjonen og har full tillit til at det ikke trengs noe mer for å håndtere den kritiske situasjonen som tross alt er i Oslo.

Statsråd Tor Mikkel Vara [10:17:38]: Hvis man ser utviklingen over tid, har utviklingen i Oslo vært god. Ungdomskriminaliteten var på vei ned. Det som har skjedd, og det har skjedd i løpet av det siste året, ifølge Oslo politidistrikt, er at man har sett en ny type ungdom i drift – som er bekymringsfullt – som har holdninger til politi og autoritet som man ikke har sett tidligere. Så er det viktig å understreke at noe av den utviklingen man ser, dessverre er utviklingstrekk man har sett i veldig mange europeiske storbyer. Det er et sammensatt problem, og derfor må det løses sammensatt. Men det er nesten ingen andre land som har byer som har lykkes ordentlig med å løse det, så vi må altså løse noe som ingen andre har lykkes med å løse før, nemlig å hindre at man får subkulturer av ungdom som faller helt utenfor. Jeg er villig til å prioritere det, og jeg er villig til å ta i bruk flere virkemidler – politiet, men også utdanning, barnevern og helse.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Marit Arnstad (Sp) [10:18:57]: Mitt spørsmål går også til justis- og beredskapsministeren.

Justisministeren har ansvaret for mesteparten av beredskapsressursene i sivil sektor. Han har også en samordningsrolle og pådriverrolle når det gjelder samfunnssikkerhet. Mange er nå bekymret for den totale beredskapen i Norge, både innenfor Forsvaret og i sivil sektor. Bekymringene strekker seg fra matvaresikkerhet til sikkerheten knyttet til flom, ras og ulykker.

I løpet av de siste par årene har nok mange av bekymringene særlig handlet om sentralisering av politiet og beredskapen innenfor helsevesenet. Mange steder i landet føler folk seg mindre trygge enn tidligere. Usikkerheten med tanke på om en får rask hjelp ved ulykker eller ved akutt sykdom, er stor. I distriktene har vi hatt eksempler på at politisentralisering har ført til at politiet enten kommer mange timer for sent til et ulykkessted, eller at de ikke kommer i det hele tatt. I disse dager opplever vi en situasjon der ambulansefly i Nord-Norge blir satt på bakken etter en nærmest skandaløs anbudsrunde. Beredskapsmessig er dette svært alvorlig. Risikoen for at noen ikke får den hjelpen de trenger, er stor. Hvordan ser statsråden på beredskapen for liv og helse i Norge, og særlig på den situasjonen som har oppstått i Nord-Norge, når luftambulansen i perioder i praksis ikke har funnet?

Statsråd Tor Mikkel Vara [10:20:31]: Luftambulansetjenesten og beredskap innenfor helse tilligger en annen minister. Jeg er helt sikker på at vi tar situasjonen på det største alvor, og at ministeren som er ansvarlig for feltet, er bekymret. Jeg vet også at han jobber kontinuerlig med situasjonen. På mitt ansvarsområde ligger ansvaret for redningshelikoptrene, og vi har sagt at vi stiller opp så mye vi kan med ambulanseoppdrag. Det er ikke uvanlig, det er ikke ukjent for redningshelikoptrene å bistå i det som er en akutt situasjon nå. Men det er ikke riktig for meg å gå nærmere inn på den situasjonen som er oppstått i Nord-Norge de siste ukene.

Marit Arnstad (Sp) [10:21:17]: Det at statsråden viser til at dette ikke er hans konstitusjonelle ansvar, illustrerer egentlig problemet på en veldig god måte. Statsrådene skylder på hverandre, og de ulike statlige sektorene og foretakene får lov til å fortsette med å konkurransetsette og sentralisere viktig beredskap uten at noen i regjeringen, heller ikke beredskapsministeren, tar et overordnet ansvar. Derfor kan statsråder skyldes på foretak og foretak på datterselskap, og derfor kan politiet overlate ansvar til det kommunale brannvesenet. Alle peker på hverandre, og ansvaret blir pulverisert. Dersom regjeringen også gjør det samme, oppleves det langt fra som trygg styring. Men det er altså én statsråd i regjeringen som heter beredskapsminister, og jeg vil gjerne høre hans syn på hvordan det står til med beredskapen – for noen må faktisk ha et overordnet blikk og ansvar.

Da er spørsmålet igjen: Er han fornøyd med beredskapen på helseområdet i Nord-Norge per dags dato? Ser han at når luftambulansen står, så nærmer det seg en beredskapskrise?

Statsråd Tor Mikkel Vara [10:22:18]: Jeg tror ingen fra regjeringen har sagt at de er fornøyd med situasjonen innenfor helseberedskapen i Nord-Norge. Jeg har heller ikke oppfattet at helseministeren prøver å skyve dette ansvaret over på en annen minister. Det som er beredskapsministerens ansvar på dette området, er å sørge for totalberedskapen. I akkurat denne akutte situasjonen handler det om å stille opp med de ressursene vi har mulighet til fra redningstjenestens side, og at Forsvaret gjør det samme.

Så må situasjonen løses. Det er en konflikt, og igjen: Det er en konflikt som løses av en annen minister under et annet ansvarsområde, og som han faktisk sitter og jobber med hver eneste dag. Så det vil uansett være uriktig av meg å gå inn på de tingene som skjer nå.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Ingvild Kjerkol.

Ingvild Kjerkol (A) [10:23:21]: I forbindelse med utlysning av anbud på redningshelikopter for Sysselmannen på Svalbard, som ligger under statsrådets ansvarsområde, la man virksomhetsoverdragelse til grunn for å sikre kritisk personell, altså piloter og redningsmenn med lang erfaring, i fortsettelsen av denne kritiske tjenesten. Har statsråden noen tanker om hvorfor hans kollega helseministeren, som han deler ansvaret for totalberedskapen med, ikke har sikret kritisk personell til en kritisk tjeneste på samme måte som statsråden selv la opp til? Det var en tidligere statsråd, riktignok, men konstitusjonelt ansvar går videre til neste statsråd – man har vel en form for virksomhetsoverdragelse der også, vil jeg tro. Poenget er at det er viktig å sikre denne type kompetanse for en kritisk viktig tjeneste.

Statsråd Tor Mikkel Vara [10:24:24]: Igjen: Helikopterservicen på Svalbard fungerer tilfredsstillende. Det er det som er mitt ansvar.

Jeg har ikke ansvar for de anbudsprosessene som har vært der oppe, men det er viktig å understreke at det ikke er noen ny situasjon at man har anbud på ambulansflyvning. Det har man jo hatt ganske lenge.

Det er fortsatt ikke riktig for meg å gå inn og svare for hva helseministeren har gjort, og hvilke vurderinger han sitter og gjør akkurat i disse timer.

Presidenten: Nicholas Wilkinson – til oppfølgings-spørsmål.

Nicholas Wilkinson (SV) [10:25:10]: Det har blitt en vane i denne regjeringen at statsråder skyver ansvar over på hverandre i krisesituasjoner, men det som står, er at statsråden, justisministeren, har ansvaret for samfunnets evne til å verne seg mot og håndtere hendelser som setter liv og helse i fare. Statsråden har samfunnsikkerhet som sitt konstitusjonelle område.

Ambulansflykrisen i nord gjør at livsviktige ambulansfly står på bakken, fly som trengs for å sikre samfunnsikkerheten i krisetid. Piloter flykter fra tjenesten, og uke for uke tappes kompetanse fra ambulansflyene. Helse Nord har inngått en avtale som er under all kritikk, med en stygg habilitetskonflikt på toppen. Privatisering og konkurranseutsetting truer kvaliteten. Styret er utnevnt av regjeringen, og regjeringen har det overordnede ansvaret. Uansett hva statsråden forsøker seg på nå, står det altså som hans konstitusjonelle område.

Vil statsråden ta ansvar for samfunnsikkerheten i Norge, eller mener virkelig statsråden at han ikke skal sikre samfunnsikkerheten?

Presidenten: Presidenten vil bemerke at deler av spørsmålet er utenfor statsrådets konstitusjonelle område, men at statsråden står fritt til å svare på det.

Statsråd Tor Mikkel Vara [10:26:24]: Nå framstilles det som om det ikke er noen som jobber med det som skjer i Nord-Norge. Det er helt riktig at justisministeren har et beredskapsansvar. Det justisministeren også vet, er at helseministeren jobber med dette spørsmålet kontinuerlig, hele tiden, så det nytter ikke å framstille det som om ingen er interessert i det fordi det falt mellom to stoler. Det er altså ikke falt mellom to stoler, det ligger hos helseministeren, og han jobber med det hele tiden.

Den andre framstillingen som er feil, er at det er knyttet til konkurranseutsetting i seg selv. Dette er et område som har vært konkurranseutsatt i mange tiår, og som således ikke er knyttet til akkurat konkurranseutsetting. Men selvfølgelig har regjeringen et ansvar for det, og regjeringen jobber med spørsmålet.

Presidenten: Trygve Slagsvold Vedum – til oppfølgings-spørsmål.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:27:16]: De siste dagene har vi sett hvordan regjeringen ikke har tatt ansvar for å sikre beredskap når det gjelder luftambulans i Nord-Norge. Senterpartiet har gang etter gang advart mot det som nå skjer, for folk i Distrikts-Norge blør selvsagt ikke noe saktere enn folk i Oslo.

Sist uke, da jeg var i Finnmark, møtte jeg bl.a. Oddvar Jenssen, som driver hotell i Mehamn. Han har opplevd grov vold mot sine ansatte flere ganger. Han har da ringt politiet og håpet på å få hjelp, men svaret har vært: Vi kan ikke hjelpe deg, Oddvar Jenssen, du må ordne opp selv. Hva synes beredskapsministeren om at Finnmarkpolitiet ikke har blitt satt i stand til av regjeringen, av statsråden, å hjelpe folk når de opplever grov vold på sin arbeidsplass? Er det en situasjon som justis-, beredskaps- og innvandringsminister Tor Mikkel Vara kan leve med?

Statsråd Tor Mikkel Vara [10:28:17]: Leve med – det må jeg gjøre, uansett.

Det som er viktig å huske på her, er at politiet ikke er en ressurs som sitter og venter på én telefon. Politiet er ute og jobber med kriminalitet hver dag, og det vil alltid kunne oppstå hendelser som treffer hverandre. Så er det opp til den enkelte politimester å prioritere ressursene slik at de treffer. Det er mange ulike typer kriminalitet som skal håndteres av et politidistrikt. Det viktige som vi kan gjøre fra Justis- og beredskapsdepartementet, er å gi nok ressurser. Det er også slik at også politiet i Finnmark har fått økte ressurser.

Det vi kan gjøre når det gjelder responstid, er å måle responstiden i snitt. Det gjør vi. Det er ikke slik at responstiden for politiet ikke tilfredsstillende de kravene som har vært satt. Det er over stort, og det er i snitt, men

det vil alltid kunne være enkelthendelser som jeg ikke kjenner til, hvor politiet har hatt flere oppgaver å løse samtidig.

Presidenten: Trygve Slagsvold Vedum – til oppfølgingsspørsmål.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:29:17]: Det som er betegnende for statsråd Varas svar i dag, er at han på en måte alltid skyver ansvaret fra seg. Det er Tor Mikkell Vara som har det øverste ansvaret for politiet i Norge, for beredskapen i Norge, for at folk skal føle seg trygge på at de får hjelp når alvorlig vold inntreffer.

Her har man opplevd voldsmenn flere ganger, man har ringt politiet – politiet har ikke hatt ressurser til å komme. Jeg kritiserer ikke Finnmark-politiet for det, for de har fått sine styringssignaler fra regjeringen, som har gjennomført en såkalt nærpolitireform. Men folk rundt omkring i landet opplever at det er det motsatte som skjer – eller som Oddvar Jenssen sier: Vi lurer jo på om det er vi selv som må være politi. Er det dette den nye politireformen betyr? Og han sier direkte når man snakker med ham: Vi må sørge for at vi har noen sterke menn i bygda som vi kan ringe til når det inntreffer voldsepisoder.

Er det noe Tor Mikkell Vara som ansvarlig statsråd kan leve med, at man i ulike bygdesamfunn rundt i Norge (presidenten klubber) kontakter sterke menn, for (presidenten klubber igjen) å rydde opp når politiet ikke klarer det?

Presidenten: Presidenten må be om at taletiden overholdes.

Statsråd Tor Mikkell Vara [10:30:26]: Det framstilles som om det er en ny situasjon som har oppstått. Det har alltid vært – og har kunnet oppstå – situasjoner hvor politiets kapasitet er belastet til et punkt som gjør at noen andre oppgaver må vente. Det er ikke noe nytt.

Det som er nytt i Norge, er to ting. Det er at kriminaliteten er blitt annerledes, og – det andre som er nytt – at politiet har fått flere ressurser for å kunne møte den. Det har man også fått i distriktene.

Så vil man alltid kunne komme med enkelthistorier. De enkelthistoriene er jeg helt sikker på at jeg også kunne fortalt den gangen Senterpartiet satt i regjering. Jeg kan gå enda lenger tilbake og finne fram til enkeltepisoder – men det er ikke mulig for meg å ta stilling til enkeltepisoder eller å rykke ut ved enkelthendelser.

Presidenten: Marit Arnstad – til oppfølgingsspørsmål.

Marit Arnstad (Sp) [10:31:26]: Nå har statsråden i flere omganger stått og sagt at han enten ikke har an-

svaret – det er en annen statsråd – eller han har frasagt seg ansvaret for det som skjer i politiet fordi det er politiets eget ansvar, eller han har skyldt på den rød-grønne regjeringen for mange år tilbake. Men vi står altså overfor en justis- og beredskapsminister som har ansvaret for totalberedskapen i Norge, og før eller siden må han også i Stortingets sal være villig til å ta sin del av ansvaret for den totalberedskapen.

Senterpartiet har nå fremmet et forslag om at en bør nedsette en totalberedskapskommisjon. Etter å ha hørt statsrådets svar i dag tror jeg det er et bedre forslag enn noen gang, at en fikk nedsatt en totalberedskapskommisjon som kunne ha en samlet gjennomgang av beredskapen i Norge. Synes statsråden det er en god idé?

Statsråd Tor Mikkell Vara [10:32:16]: Det forslaget må vi komme tilbake til.

Det som er viktig – og det er, tror jeg, utvilsomt lett å dokumentere – er at det ikke har vært satset så mye på politiet noen gang. Vi kan også demonstrere og vise til at beredskapen er blitt vesentlig bedre.

Så er det fortsatt sånn at det gjenstår viktige løft innen totalberedskapen. Viktige investeringsoppgaver står foran oss, bl.a. et nytt beredskapssenter, og vi skal få nye politihelikoptre. Alt dette er investeringer som er i gang, og som vil bedre det. Det betyr altså ikke at beredskapen er på topp, for da hadde vi ikke trengt å gjøre og iverksette det vi har iverksatt, men det tar en del tid fra en setter spaden i jorda til bygningen står der. Det tar en stund fra en har bestilt helikopteret, til en får det. Men jeg tror at denne regjeringen ikke har noe å skamme seg over når det gjelder å satse på politiet og bygge ut beredskapen.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Petter Eide (SV) [10:33:36]: Mitt spørsmål går også til justisministeren, og det handler også om kriminalitet.

Jeg er veldig glad for at vi har fått denne debatten om kriminalitet i Oslo ordentlig på dagsordenen, og jeg tror alle her i salen er klar over hva det nå dreier seg om. Samtidig vil jeg advare mot at det lages en beskrivelse av Oslo som en krigssone, slik noen av justisministerens partikolleger har hatt en tendens til å gjøre i det siste. Det har vært en økning av kriminalitet og vold blant ungdom, men økningen er relativt svak. Det er ikke slik at kriminalitetsbildet har forverret seg, hvis man ser dette i en 15-årsperiode. Det har justisministeren selv sagt. Så vi må advare mot å stigmatisere disse bydelene og tegne dem altfor alvorlig.

Samtidig blir jeg veldig forvirret over måten departementet håndterer politisituasjonen i Oslo på. Den 5. april i år hadde vi et forslag oppe her i Stortinget om å

styrke polititressursene i Oslo, konkret med mål om å forebygge gjengkriminalitet og ungdomskriminalitet. Fremskrittspartiet og Høyre stemte ned dette forslaget, og det endte altså opp med en beslutning fra Stortinget om kun å styrke polititressursene i lensmannsdistriktene. Da sa justisministeren at dette forslaget i så fall ville måtte bety at man må omdisponere betydelige ressurser fra byer og store tettsteder til mindre steder der det skjer lite.

Mitt spørsmål til justisministeren, når han nå er så bekymret over situasjonen i Oslo, er: Hvorfor stemte han ned – ikke han selv, men hans partikolleger – det konkrete forslaget den 5. april om å styrke polititressursene i Oslo med sikte på gjengkriminalitet og ... (presidenten avbryter).

Statsråd Tor Mikkel Vara [10:35:40]: Til det har jeg to svar. Det ene er at når man driver budsjettbehandling, er det en fordel å gjøre det i forbindelse med budsjettprosessene. Det er veldig lett å si midt i budsjettperioden at man skal ha flere stillinger og ikke ta konsekvensen med å skaffe inndekning.

Vi har prioritert politistillinger til Oslo, det er tildelt 86 nye årsverk, og det tar en stund å få dem på plass. Det Oslo-politiet har redegjort for, er at de ønsker å øke tempoet på rekrutteringen, forskuttere det, slik at man får 30 stillinger på plass i Groruddalen.

Det er også litt betegnende for den debatten som var da, at man hadde plukket ut ett bestemt område i Oslo som skulle prioriteres, og det var altså ikke det området i Oslo hvor vi hadde problemer sist. Problemet sist var i Groruddalen, det var det som ga medieoppmerksomhet. Dere ville sende ressursene lenger sør.

Det jeg tror er viktig, er at dette illustrerer hvorfor det er politimesteren som må bestemme hvor ressursene skal være. Hvis Stortinget begynner å plukke ut hvor polititjenestemenn skal være, vil det være å se i bakspeilet – og her endrer det seg i løpet av bare noen uker og i løpet av en måned. Så det som er Oslo-politiets oppgave, er å slåss mot kriminaliteten der den er, og skape ro og trygghet. Jeg tror det blir helt feil å sitte her i Stortinget og detaljstyre politiet.

Vi skal sørge for at det er hjemler, vi skal sørge for at det er ressurser, og jeg har også en kontrolloppgave i forhold til det politiet gjør. Og på den korte tiden jeg har vært justisminister – 35 dager – har jeg vært to ganger hos Oslo-politiet og fått redegjørelse om situasjonen i Oslo, og jeg synes det virker betryggende. De understreker også at bildet er sammensatt, det er ikke bare negativt. Det har vært en positiv utvikling, men man er nå er bekymret for det som har skjedd det siste året, og man ønsker derfor fra politiets side å iverksette nye tiltak. De tiltakene slutter jeg meg til.

Petter Eide (SV) [10:37:38]: Til dette med hvordan vi skal detaljstyre politiet: Jeg er selvfølgelig helt enig i at Stortinget skal være tilbakeholden med å detaljstyre hvor politiet skal jobbe. Det skal være på basis av en konkret politifaglig vurdering. Samtidig var det nettopp det regjeringspartiene gjorde den 5. april; de detaljstyrte at de skulle flytte flere polititressurser til lensmannsdistriktene. Det var ikke SV imot, men vi ville i tillegg få en balanse i dette regnskapet slik at polititressursene også i Oslo kunne styrkes. Vi kan altså ikke bruke som argument at vi ikke skal detaljstyre når det faktisk gjøres mot distriktene, men vi kan ikke detaljstyre det i Oslo.

Så jeg gjentar mitt spørsmål: Hvorfor ville ikke regjeringspartiene den 5. april være med på forslaget om å styrke polititressursene i Oslo?

Statsråd Tor Mikkel Vara [10:38:35]: Politiet i Oslo hadde fått styrket sine ressurser. De hadde faktisk ikke rukket å ansette alle de folkene de hadde fått penger til å ansette. Det tar litt tid, det kommer et nytt kull fra Politihøgskolen nå, veldig mange av dem blir ansatt i Oslo-politiet, og vi øker hastigheten på å gjøre det.

Men så er det, igjen, viktig å si at vi tildeler penger og ressurser i budsjettprosesser. Man må passe på at man ikke bruker de samme pengene om og om igjen. En gang skal man bruke penger til å styrke Oslo, en annen gang til distriktene, en tredje gang skal man bruke pengene til økt kamp mot barneporno og overgrep mot barn. Derfor er det sånn at budsjettbehandlingen gjør seg best i budsjettet, der vi kan se alle tingene i sammenheng. Det viktige er at totalsummen øker med de pengene som kan brukes til politikraft, og det har den gjort hvert eneste år under denne regjeringen.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Olivia Corso Salles.

Olivia Corso Salles (SV) [10:39:35]: Når jeg ikke møter som vara til Stortinget, jobber jeg i barnevernstjenesten og hos Barnevernvakten i Oslo. Jeg møter disse ungdommene. Dette er barn og ungdom på søken etter vennskap, fellesskap, tilhørighet. Kanskje har de med seg noen erfaringer fra barndommen. Jeg vil påstå at de er som ungdommer flest. Men for at de ikke skal havne på justisministerens bord, trenger vi et forebyggende løft. Politiet må ha ressurser til å prioritere samarbeid med lokale barneverntjenester, skoler, utekontakt og fritidsklubber, for det er kun slik vi kan fange opp disse barna og ungdommene i risiko.

Justisministeren har et ansvar for forebyggende arbeid i Oslos bydeler. Men hvordan vil justisministeren sikre at barn og ungdom blir fanget opp tidlig?

Statsråd Tor Mikkel Vara [10:40:20]: Jeg synes det var et veldig godt spørsmål, og jeg synes det er et veldig viktig spørsmål. Oslo-politiet har en egen forebyggende enhet som jobber systematisk. Det er også sånn at de 30 stillingene som skal plasseres ut i Groruddalen, vil jobbe veldig, veldig mye med forebyggende arbeid.

Så er jeg helt enig med representanten i én ting som er veldig viktig. Det er at vi helst ikke ønsker at disse tingene skal være et politiproblem, men de blir det. Det er opplagt slik at politiet noen ganger er de som må sette seg i førersetet når det gjelder forebygging, men de kan ikke gjøre jobben alene. Skolen har et ansvar, barnevernet har et ansvar, Oslo kommune har et ansvar, og jeg tror vi skal være helt prestisjeløse og helt fordomsfrie når det gjelder å se på om dette samarbeidet fungerer godt nok. Vi må også se om vi klarer å reagere raskt og hurtig nok overfor yngre i Oslo som er på vei til å havne i en kriminell løpebane.

Presidenten: Siri Gåsemyr Staalesen – til oppfølgingsspørsmål.

Siri Gåsemyr Staalesen (A) [10:41:28]: Sannheten om den sittende regjeringen er at den svikter Groruddalen og Søndre Nordstrand. Regjeringen har vært en bremskloss i satsingen i Groruddalen år etter år. På Politisk kvarter i dag hørte vi Fremskrittspartiets representant snakke mot egen regjering om hvorvidt Oslo burde ta imot flyktningene. Fremskrittspartiets statsråder ber Oslo om hvert år. Representanten mente at Oslo skal takke nei til de flyktningene. Fremskrittspartiets statsråder i regjering sender brev til Oslo om hvert år og ber byen vår bosette.

På direkte spørsmål fra programlederen om hva Fremskrittspartiet, utenom innvandringsstopp, ser som de viktigste tiltakene regjeringen kan bidra med for at det skal føles trygt i alle deler av Oslo, og at gjengangerne i gjengene i Oslo kommer på rett spor, klarte ikke representanten å svare.

Så da går dette spørsmålet videre til statsråden. Hva mener statsråden er det viktigste tiltaket regjeringen kan bidra med for å løse utfordringene i Oslo?

Statsråd Tor Mikkel Vara [10:42:28]: Jeg har ikke hørt den debatten på Politisk kvarter og vil følgelig ikke kommentere den, og det er uansett ikke riktig.

Vi må gjøre ting på kort sikt, og vi må gjøre ting på lang sikt. På kort sikt er det politi og politikraft som er viktig, og det er nærvær av politi. Det skjer nå. Det har Oslo-politiet sagt at en skal prioritere, med 30 nye politistillinger som skal ut i Groruddalen. Det er den kortsiktige løsningen.

Så må vi over på lang sikt. Da er det ganske komplekse ting. Men det eneste viktige her, tror jeg, er å være helt

ærlig når vi gjør denne analysen. Det betyr at vi ikke bør utelukke noen ting, heller ikke en diskusjon om innvandring. Også innvandring er en del av forståelsen av det problemet som er der. Denne regjeringen fører en restriktiv innvandringspolitikk for at innvandringen til Oslo skal være bærekraftig. Det tror jeg er veldig viktig for å klare å håndtere problemene også i Oslo, og det er det som derfor også ligger der som en del av målsettingen. Vi har nå de laveste asyltallene på over 20 år.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:43:41]: Justisministeren kan bli stående, ja – men jeg skal løfte blikket litt, for overgrep mot barn er noe av den mest grusomme kriminaliteten som finnes. Hva voksne kan få seg til å gjøre mot barn og unge, er for meg helt uforståelig. Det er flere mennesker som lever i slaveri i verden i dag enn noen gang. FN anslår det til å være 27 millioner, og veldig mange av dem er barn – barn som blir utnyttet og seksuelt misbrukt. Ifølge Redd Barna er en tredjedel av alle som selger sex i Asia, barn.

Det noen omtaler som sex-turisme, handler om hvite menn som reiser til Thailand, Kambodsja eller Filippinene og begår overgrep mot barn. Det har ingenting med sex å gjøre, det er overgrep, og det er menneskehandel.

Kristelig Folkeparti har i lang tid, gjennom ulike initiativ og gjennom bidrag i budsjettene, sørget for en større innsats for å bekjempe vold, overgrep og menneskehandel. Barn som bor på den andre siden av jordkloden, og da spesielt i land uten særlig gode rettssystemer, er spesielt sårbare, og vi mener at politikere også her i Norge har et spesielt ansvar for å beskytte dem. Vi kan ikke se på at uskyldige barn blir utnyttet på det groveste av norske borgere.

Hvis man tar et kjapt søk på google med ordene «misbruk av barn Filippinene nordmenn», dukker det opp 17 100 treff på 0,19 sekunder. Hvis man bytter ut Filippinene med Thailand, er det 20 900 treff. Omfanget er enormt. Ifølge Kripos reiste det, mellom januar 2013 og april 2014, 400 nordmenn som er domfelt for overgrep mot barn, til risikofylte regioner.

Hvilke konkrete tiltak har statsråden iverksatt for å bekjempe overgrep mot barn begått av nordmenn i utlandet?

Statsråd Tor Mikkel Vara [10:45:37]: Jeg er veldig glad for det engasjementet som Kristelig Folkeparti har vist på dette området, også knyttet til de ressursene som har blitt stilt til disposisjon fra Stortinget når det gjelder bekjempelse av overgrep mot barn.

Jeg tenker at vi står overfor en ny type etterforskningsmetodikk der vi fortsatt har mye å lære. Dette er

altså politiarbeid på nett, fordi disse overgrepssakene er, som representanten helt korrekt påpeker, ikke begrenset til ett land. Selv overgrep som skjer i Norge, har forgreninger ut av landet. Overgrep som skjer i andre land, har forgreninger til Norge – enten ved utveksling av bilder eller ved at personene har det. Det betyr at dette er en helt typisk politioppgave som ikke må stoppe ved en landegrense.

Det som har skjedd i Norge, er at en har styrket kompetansen vesentlig når det gjelder etterforskning på nett, arbeid på nett og oppsøking på nett, og det har også gitt betydelige resultater. Det er derfor man har kunnet ha stadig nye avsløringer av overgrepssaker i Norge. Så er det sånn at med en gang vi beveger oss ut av Norge, begynner vi å få et ganske komplekst politisamarbeid.

Men jeg synes representantens spørsmål er godt, jeg synes representantens spørsmål er viktig. Vi kan ikke jobbe bare i Norge, vi må også se hva vi kan få til av politiarbeid utenlands. Jeg tror det for så vidt ikke er noen uenighet om det, men vi står overfor både et spørsmål om juridisk samarbeid med utlandet og et spørsmål om å lære oss politimetoder som vi kanskje ikke kunne for noen år tilbake, men som Kripos spesielt utvikler en veldig høy kompetanse på, en så høy kompetanse at jeg tror faktisk de kan dele den med mange andre land.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:47:30]: Takk for svaret. Internasjonalt samarbeid er absolutt viktig.

Men jeg viser også til at TV 2 i lang tid har avdekket flere saker om personer som har blitt dømt for overgrep i Norge, og som har reist til Thailand og Kambodsja. Det er bl.a. en sak der en person er dømt for gjentatte overgrep mot små barn i Norge. Han fikk seg nytt pass da han var ute på prøve, og dermed klarte han å reise til Thailand uten at noen fra kriminalomsorgen reagerte. Det er uholdbart. Jeg kan ikke forstå at justisministeren kan akseptere et system der en mann som har rømt fra forvaring etter gjentatte overgrep mot barn, som har innrømmet i intervjuet at han er pedofil, og som også innrømmet at han har rømt fra Norge til Thailand nettopp på grunn av det, skal få lov til å få et nytt pass for å kunne misbruke små barn.

Forgjengerne til justisministeren har uttalt at de vil endre lovverket sånn at man kan fratas passet i sånne tilfeller. Hva er status for det arbeidet, og når kan vi forvente en sak til Stortinget?

Statsråd Tor Mikkel Vara [10:48:30]: Jeg kan begynne med slutten: Jeg vet ikke hva status er for det arbeidet, når det kan ventes til Stortinget, og jeg kan heller ikke kommentere en enkeltsak, naturlig nok.

Men jeg synes de avsløringene og reportasjene som har vært på TV 2, er veldig, veldig interessante. Hvis jeg får lov til å knytte en kommentar til det, er det at vi fryk-

ter at det faktisk er politiarbeidet som avdekker overgrepssaker som har vært i mange år, at det – når det nå kommer flere og flere saker fram – ikke skyldes at det er flere saker, men at vi klarer å avdekke flere saker. Grunnen til at vi klarer å avdekke flere saker – hvis jeg får vende litt tilbake til det – er at man faktisk organiserer politiet på en ny måte. Det betyr at noen av politifolkene skal etterforske på nett. Det er en høyst spesialisert kompetanse, og det er viktig at man har enheter som lager gode faglige miljøer for det. Dette er faktisk en av de tingene som virker veldig bra med politireformen, nemlig at man får disse miljøene som avslører slike saker.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Kjell Ingolf Ropstad.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:49:37]: Jeg takker for svaret. Samtidig vil jeg understreke at dette er et arbeid som justisministeren bør prioritere høyt, og særlig med de reaksjonene som har vært fra regjeringa tidligere. En av utfordringene er at systemene ikke snakker sammen, slik som når en person som er prøveløslatt, klarer å få tak i et nytt pass – når det åpenbart burde dukket opp et rødt flagg i systemet som sa at denne personen ikke skal ha pass – og så kan reise, rømme fra Norge, for å begå overgrep mot sårbare barn.

Jeg skjønner at statsråden ikke kan gå inn i enkeltsaker, men hvis han holder seg til det prinsipielle: Er ikke statsråden enig i at en person som er pedofil og har begått gjentatte overgrep mot små barn, ikke bør få pass sånn at han kan reise ut og misbruke andre små barn?

Statsråd Tor Mikkel Vara [10:50:27]: Igjen: Jeg kan ikke gå inn på enkeltsaker, men jeg synes at slik representanten framstiller saken, er det grunn til bekymring – hvis det er noe annet enn systemsvikt.

Jeg tenker også at hvis det er skranker med hensyn til opplysninger mellom personer som er nødvendige for å forebygge og hindre nye overgrep, må vi absolutt gjøre noe med det. Da må vi komme tilbake til Stortinget med de lovhjemlene. Og det er jo slik – som representanten også påpeker – at både lovhjemler og kompetansespørsmålet er noe som er prioritert. Jeg vet at det var prioritert av mine forgjengere, og det ligger altså på mitt bord; jeg er bare ikke i stand til å si når sakene kommer til Stortinget.

Presidenten: Kjell Ingolf Ropstad – til oppfølgingsspørsmål.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:51:09]: Jeg skal ha respekt for at justisministeren ikke har oversikt over alle felt og alle saker med én gang – han har ikke sittet i stolen lenge – men mitt innledningsspørsmål var jo hva han ønsker å gjøre for å hindre at norske menn kan

begå overgrep i utlandet. Det åpenbare for meg er iallfall å sette ned en skranke sånn at de som er i risikosonen – da snakker vi om de verste tilfellene, de som har begått gjentatte overgrep og blitt dømt gjentatte ganger – ikke får lov til å få et pass og reise til utlandet. Det er for meg veldig underlig.

Derfor stiller jeg heller bare spørsmålet: Er statsråden enig med meg i at gjengangere, personer som er dømt for gjentatte overgrep mot barn, ikke bør få pass sånn at de kan reise til utlandet?

Statsråd Tor Mikkell Vara [10:51:57]: Jeg synes spørsmålet er godt, jeg synes det er riktig å stille det, og jeg synes absolutt det er verdt å reflektere over. Men det er også grunn til å gå tilbake og sjekke hvilke lover og hjemler som gjelder for dette, og hva som er de ulike begrunnelsene. Vi må skille mellom det som er brudd på lovverket, hvor det er en politioppgave å avsløre det og hindre det, og det som er ting hvor vi må stramme inn lovverket. Jeg er villig til å se på begge deler, og jeg synes representanten stiller et godt spørsmål, som jeg tror det er viktig å ta med tilbake til departementet.

Presidenten: Karin Andersen – til oppfølgingsspørsmål.

Karin Andersen (SV) [10:52:40]: Det er veldig alvorlige saker som vi nå snakker om. Det er riktig at politiet etter hvert har blitt bedre, men her har nok også media spilt en veldig stor rolle, i avsløringen av noen av de aller alvorligste sakene, bl.a. de som er omtalt som «Dark Room»-sakene.

Regjeringen er jo kjent for å være veldig snar og kjapp når det gjelder å fremme forslag som kan hindre asylsøkere i å få opphold i Norge – selv om de kan ha gode grunner. Men det virker som om regjeringen ikke er like kjapp på labben når det gjelder å få på plass et regelverk som kan hindre at nordmenn reiser til utlandet, ikke nødvendigvis for å emigrere, men rett og slett for å bestride noen av de groveste overgrepene som vi kjenner til. Hva er grunnen til denne ulike prioriteringen?

Statsråd Tor Mikkell Vara [10:53:47]: Jeg tror det er viktig å skille mellom det som er en legitim asylsøknad og ikke er å begå noe kriminelt, og det som representanten sier vil være å reise ut for å begå en kriminell handling. Vi har ulike regelverk og ulike reaksjoner for det.

Jeg er helt enig i at vi snakker om noe av den mest alvorlige kriminaliteten som kan begås, og at media er viktig, ikke minst for å øke oppmerksomheten rundt disse sakene. Jeg synes det er viktig når politiet viser media at man avslører dette.

Så er det sånn at hvis vi vet at folk skal begå noe kriminelt, er det én ting, men spørsmålet er jo også: Hvor mye vet man om hva folk skal gjøre? Derfor må vi skille mellom det som er en politisak – folk som har gjort noe kriminelt – og den mistanken man har, og det forebyggingsarbeidet som skal gjøres.

På dette området tror jeg ikke det er så veldig stor uenighet, men vi må jobbe litt med å finne de virkemidlene som er riktige.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Per Espen Stoknes (MDG) [10:55:06]: De siste dagene har det gått en stor diskusjon rundt hvorvidt Oslo er utrygg eller ikke. Mange hendelser i Groruddalen har ført til at politikere leide buss for en sightseeingtur for dem som ikke hadde vært der før. Justisministeren forteller at 30 nye politifolk skal settes inn i Groruddalen. Veldig mye gjøres for å framstille Oslo og Groruddalen som utrygge og farlige steder.

Samtidig har UNE sett bort fra at Høyesterett har slått fast at Farida og familien har blitt fratatt flyktningstatusen på feil grunnlag. UNE begrunner det urimelige avslaget med at det er trygt i distriktet hun kommer fra. Ifølge vår nåværende regjering er det altså svært utrygt i Groruddalen, mens det er helt trygt i Kabul. Afghanistan regnes som trygt nok til at en familie som har levd lenge i Norge, helt uriktig har blitt fratatt flyktningstatusen – samtidig som man utmåler i det vide og det brede hvor farlig Groruddalen er.

Jeg vet at justisministeren ikke kan instruere UNE, men er justisministeren bekymret over at denne nemnden, som er underlagt justisministeren, synes å overprøve Høyesteretts beslutning?

Statsråd Tor Mikkell Vara [10:56:30]: Som representanten helt korrekt sier, skal UNE ha en uavhengighet overfor justisministeren og skal kunne vurdere enkelt saker. Det tror jeg for så vidt i seg selv kan være en riktig ordning, og jeg har ingen grunn til å tro at UNE gjør noe ulovlig eller lovstridig. I så måte tenker jeg at dette er en sak som UNE fortsatt skal få behandle, og dette er altså ikke en sak som ligger på justisministerens bord.

Per Espen Stoknes (MDG) [10:57:08]: I en rettsstat er maktfordelingsprinsippet viktig. Farida-saken har vært igjennom tre rettsinstanser, og en sårbar familie har vunnet alle ganger – mot staten. Så rettsstaten fungerer. Den lille, sårbare part har fremdeles en mulighet til å vinne fram, til og med mot staten. Men når staten har tapt, velger UNE, som er underlagt justisministeren, allikevel å opprettholde vedtaket som er dømt ugyldig.

Dette blir helt kafkask. Slik kan vi ikke ha det i Norge. En sårbar familie vinner over staten i tre rettsinstanser –

uten at det påvirker hva staten beslutter til slutt. Vil justisministeren gjennom lov eller forskrift sikre at UNE følger intensjonen i de vedtakene som domstolene i Norge fatter? Eller er UNE hevet over Høyesterett?

Statsråd Tor Mikkel Vara [10:58:05]: Det UNE kan opplyse om, er at høyesterettsdommen innebar at UNE måtte behandle saken på nytt, i tråd med premisene i dommen. Høyesterett sa ikke at Farida og familien hennes måtte komme tilbake til Norge. Det er UNE som må behandle saken og trekke den konklusjonen som er riktig for dem.

Det er grunn til å minne om at det er mange enkeltsaker her, og man kan alltid diskutere hvordan de skal behandles. Men jeg vil minne om at Stortinget reduserte justisministerens mulighet til å gi retningslinjer for UNE – mot dette partiets og Høyres ønske – og sa at vi i mindre grad skal kunne gi retningslinjer. Man kan ikke både ha en kake og spise kaken. Man kan ikke både frata justisministeren muligheter til å gi retningslinjer og insistere på at han skal gjøre det.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Per Espen Stoknes.

Per Espen Stoknes (MDG) [10:58:59]: For bare en eller to timer siden var det igjen tre eksplosjoner i Kabul, ifølge Reuters nå nettopp. Vil justisministeren ta initiativ til å få en ny gjennomgang av faresituasjonsvurderingene for og returordningene til Afghanistan?

Statsråd Tor Mikkel Vara [10:59:16]: Det er UDI og UNE som behandler disse sakene. Jeg har ingen grunn til å tro at den landinfoen som ligger til grunn for vurderingen, er dårlig. Tvert imot er den høyt respektert internasjonalt, det er en anerkjent, god landinfo.

Situasjonen er forskjellig ulike steder i Afghanistan, og det gjør at man må ha ulike vurderinger fra sak til sak. Det er derfor dette er enkeltvedtak og ikke generelle vedtak. Jeg har ingen grunn til å tvile på at UNE gjør en god jobb, og at de har et godt beslutningsgrunnlag for de vedtakene de fatter.

Presidenten: Karin Andersen – til oppfølgingsspørsmål.

Karin Andersen (SV) [11:00:00]: Først må justisministeren være oppmerksom på at Høyesterett har dømt UNE for et ulovlig vedtak. Det er ugyldig. Det andre er: De landvurderingene som UNE baserer seg på nå, handler ikke om Kabul. De handler om distriktet Jaghori i provinsen Ghazni og baserer seg på en avtale inngått mellom den islamistiske terroristorganisasjonen Taliban og lokale krigsherrer. Så denne saken omtales ikke bare som et forvaltningsmessig mytteri. Men er det

virkelig slik at regjeringen og dens forvaltning går god for slike avtaler, og er det norsk politikk at det er Taliban som skal gi beskyttelse og trygghet til tvangsretturnerte småjenter og familier?

Statsråd Tor Mikkel Vara [11:01:10]: Det er ikke riktig av meg å kommentere utfallet av denne saken. Jeg legger til grunn at det nye vedtaket fra UNE – det er veldig viktig å huske på at det er det nye vedtaket – er truffet i tråd med de premisene som framkommer av høyesterettsdommen.

Det er altså slik at det er Stortinget som har det overordnede ansvaret for hvordan behandlingen skal skje. Stortinget har vedtatt en lov, det er gitt forskrifter, og man har delegert myndighet – først til UDI, som jeg kan gi retningslinjer til, og så til UNE, som jeg ikke kan gi retningslinjer til. Slik er organiseringen. Det er derfor ikke riktig å ta enkeltsaker her, selv om jeg skjønner at man kan ha et engasjement for enkeltmennesker i de enkelte sakene. Men dette er altså Stortingets måte å organisere denne jobben på.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Hadia Tajik (A) [11:02:19]: Spørsmålet mitt går til arbeidsministeren.

Samanhengen mellom eit organisert og seriøst arbeidsliv på den eine sida og verdiskaping på den andre sida er ganske grundig dokumentert. Og statsråden og eg har hatt gleda av å diskutera det ved fleire anledningar.

No er Arbeidarpartiets meining at nettopp fordi samfunnsgevinsten er så stor, er det òg ei felles oppgåve å bidra til at organisasjonsgraden aukar, at det ikkje berre er ei oppgåve for organisasjonane, men òg for politikarane. Eitt av fleire verkemiddel, som me ønskjer å ta i bruk, er å dobla frådraget for fagforeiningskontingenten. Det er noko som Høgre har avvist fleire gonger. Dei har pleidd å seia at det ikkje har den nødvendige effekten som ein er ute etter.

I ein nyleg publisert forskingsartikkel, som er skriven av forskarar frå Institutt for samfunnsforskning, ISF, og finansiert av Noregs forskingsråd, viser nettopp korleis det norske skattefrådraget for fagforeiningskontingenten påverkar medlemskap i fagorganisasjonane. Dei har teke for seg perioden 2001–2012, og då viser det seg at auken i skattefrådraget for fagforeiningskontingenten i den perioden førte til at organisasjonsgraden vart signifikant høgare enn det han elles ville vore.

Dette er ei undersøking som er gjort på firmanivå i industrien. Om me legg til grunn den same effekten i heile arbeidslivet, betyr det 75 000 fleire fagorganiserte nordmenn – 75 000 fleire vanlege arbeidsfolk som står stødigare og er tryggare.

Skattefradraget ligg hos finansministeren, og organisasjonsgraden ligg hos arbeidsministeren, så eg vil tru at desse tala er interessante for henne òg. Og spørsmålet mitt er: Kva vil regjeringa gjera av nye tiltak for å få organisasjonsgraden opp? Har ho nokre tiltak som vil få 75 000 fleire inn i det organiserte arbeidslivet? – Det har Arbeidarpartiet.

Statsråd Anniken Hauglie [11:04:23]: Jeg kjenner ikke til den aktuelle artikkelen som representanten Tajik viser til. Jeg har sett litt ulike tall på hvordan skattefradraget påvirker organisasjonsgraden. Men det regjeringen har sagt, både i den forrige plattformen og i den nye plattformen, er at skattefradraget skal ligge fast. Så vi støtter opp under det fradraget.

Samtidig mener jeg at det er flere andre tiltak som også er viktig for å bidra til økt organisasjonsgrad, og det er nettopp gjennom bl.a. partssamarbeidet, gjennom å invitere organisasjonene inn i saker som er viktig for dem, og involvere dem i arbeidet hvor de også har særlig kompetanse og kunnskap.

Vi har samarbeidet om to strategier mot arbeidslivskriminalitet – i tett samarbeid med partene. Partene har også selv sagt at det arbeidet gir gode resultater, og de er fornøyd med innsatsen. Jeg har nylig framforhandlet en avtale om ny offentlig tjenestepensjon. Vi samarbeider om en rekke områder som er av betydning for partene, og som også vil kunne bidra til å øke organisasjonsgraden, fordi man også ser at organisasjonene har innflytelse på politikk som er viktig for dem.

Samtidig mener jeg også at organisasjonene selv har et ansvar for å gjøre seg relevante for medlemsmassen. Vi vet at skal ansatte ønske å melde seg inn, må det oppleves som meningsfullt og relevant å være en del av en organisasjon. Der mener jeg organisasjonene selv har et særlig ansvar. Vi har bl.a. sett i en artikkel som ble publisert i Agenda, at man blir ikke en gang spurt om man vil bli medlem. Det er klart at skal man klare å øke organisasjonsgraden, må man i hvert fall kunne spørre sine kollegaer om de ønsker å være en del av en organisasjon eller ikke. Men det er flere virkemidler som kan være sentrale. Som sagt, vi opprettholder fradraget, men vi involverer også organisasjonene i saker som er av betydning for dem.

Hadia Tajik (A) [11:06:28]: Statsråden snakkar om kor viktig det organiserte arbeidslivet er, men viser ikkje vilje til handling for å få organisasjonsgraden opp, og det er det eg etterlyser når ein ser at det har den typen dokumentert effekt at det har fått 75 000 fleire nordmenn inn i det organiserte arbeidslivet, med den betydninga det har for folk, arbeidsliv og samfunnsliv. Og når eg spør kva regjeringa vil gjera, er det jo kva regjeringa vil gjera, eg er interessert i, og ikkje kva organi-

sjasjonane kan gjera. Det er klart at dei òg kan bidra – det ventar eg òg av dei – men dette er ein spørjetime der regjeringa skal gjera greie for sine handlingar. Eg høyrer at dei skal snakka om det organiserte arbeidslivet og med det organiserte arbeidslivet, dei seier at dei skal involvera dei, men me ser jo at ein ikkje vektlegg deira meiningar. Det såg me i samband med endringane i arbeidsmiljøloven. Eg ventar å få høyra kva slags handlingar denne regjeringa har tenkt å setja i verk for å få organisasjonsgraden opp.

Statsråd Anniken Hauglie [11:07:29]: Det høres ut som om regjeringen har fjernet fagforeningsfradraget. Det har vi jo ikke. Fagforeningsfradraget eksisterer i aller høyeste grad, det lever i beste velgående, og det står fast også det vi har gjort over flere år. Så det har ikke vært noen endring i det.

Ja, jeg mener at noe av det som er viktig sett fra myndighetenes side, er nettopp å involvere organisasjonene og partene i spørsmål som er av betydning og viktighet for dem, og der de har særlig kompetanse og kunnskap som vil komme saken til gode. Det betyr ikke at alle vil være enig i alt alltid – det er ikke mulig å få til. Og dessuten: Det vi ofte ser, er også at det gjerne er stor uenighet mellom organisasjonene og partene i en del spørsmål. Da blir myndighetenes oppgave å klare å balansere de ulike hensynene slik at begge syn ivaretas på en god måte. Det mener jeg at vi har gjort, både innenfor akrim-samarbeidet, innenfor innleiespørsmålet og innenfor andre viktige områder som partene har vært opptatt av og engasjert i.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Arild Grande.

Arild Grande (A) [11:08:31]: Mitt oppfølgingsspørsmål går til næringsministeren, for forskningsartikkelen viser også en klar sammenheng mellom organisasjonsgrad og produktivitet. Uten de rød-grønnes økning i fagforeningsfradraget ville organisasjonsdeltakelsen vært lavere, og bruttonasjonalproduktet for fastlandet så vel som produktiviteten ville ha vært lavere, hele 6 pst. lavere, eller 44 kr mindre per arbeidstime i hele 2017. Legger vi til grunn at dette gjelder for hele landet, ville Norge gått glipp av nær 170 mrd. kr. Regjeringen gjør det dyrere å være medlem i en fagforening, og organisasjonsgraden går ned. Følgelig kan vi anta at også produktiviteten vil rammes, noe vi allerede ser tydelig innen bygg og anlegg. Her står åpenbart ideologien i veien for fornuften. Hvordan kan en næringsminister sitte og se på at landet går glipp av disse pengene?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [11:09:32]: I likhet med arbeidsministeren har heller ikke jeg lest artikke-

len, så jeg vil gjerne lese den for å se om ikke minst den metodiske gjengivelsen som representanten har, er helt korrekt og presis.

Vi må skille her mellom hva som er vår oppgave som myndigheter, og hva som er organisasjonenes oppgave. Vår jobb som myndigheter er å gi et skattefradrag. Det gjør vi – vi gir en ekstra belønning til dem som organiserer seg, fordi det er viktig for norsk arbeidsliv. Og så er det å gjøre organisasjonene relevante. Og hvordan gjør vi det? Jo, gjennom å ha et trepartssamarbeid – ikke bare et ettpartssamarbeid med én organisasjon, men et trepartssamarbeid.

Så er paradokset i diskusjonen om organisasjonsgraden at selv om skattefradraget har økt og har stått på samme nivå under denne regjeringen, går organisasjonsgraden ned. Da ville jeg i hvert fall, hadde jeg vært i en av de store organisasjonene, stilt meg spørsmålet: Hvorfor er det sånn at et skattefradrag ikke er nok til å få opp organisasjonsgraden i f.eks. servicenæringen? Kan det ha noe med at skattefradrag alene ikke er avgjørende, at det er andre ting som trengs?

Presidenten: Per Olaf Lundteigen – til oppfølgings-spørsmål.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [11:10:47]: For fagbevegelsen er trygge og gode arbeidsplasser et mål og bedriftens økonomi et middel for å nå dette målet. For eierne er bedriftens økonomi et mål, mens involvering og trivsel blant arbeidstakerne er et middel. Lov- og avtaleverket for et velorganisert arbeidsliv har gitt fagbevegelsen både rettigheter og plikter. Dette har medvirket til en mer felles virkelighetsforståelse, noe som har ført til en mer konstruktiv håndtering av motsetninger mellom arbeid og kapital. Konsekvensen er større engasjement om forbedring og utvikling av bedriftene fra de ansattes side. Sjølstendige, faglig dyktige og engasjerte arbeidstakere skaper et arbeidsliv basert på tillit framfor kontroll, og dette er en avgjørende konkurransefordel og gir sjølsagt økt arbeidsproduktivitet.

Mitt spørsmål er: Ser statsråden fagbevegelsen som en nødvendig medspiller i dette arbeidet, og vil derfor statsråden gå aktivt ut og oppfordre til at flere fagorganiserer seg?

Statsråd Anniken Hauglie [11:11:45]: Det korte svaret på det spørsmålet er ja. Det er åpenbart at det er viktig for Norge at man har sterke organisasjoner, at man har likeverdige parter. Det har vært bra for norsk økonomi og det norske samfunn at man har sterke parter og sterke organisasjoner som tar et helhetlig samfunnsansvar. Det er det ingen uenighet om i denne sal. Vi er opptatt av det vi også, og vi har sett at det er bra. Det er også bakgrunnen for at regjeringen er opptatt av

å legge til rette for et godt trepartssamarbeid, hvor vi involverer nettopp organisasjonene i spørsmål og saker som er av betydning for dem, men også for det norske samfunnet som helhet. Vi har en rekke eksempler på det, jeg nevnte noen i mitt forrige svar, på områder hvor vi involverer partene tett. Men så er det også sånn at partene ikke alltid er enige. Det kan også være uenighet mellom organisasjonene på arbeidstakersiden og kanskje også til og med på arbeidsgiversiden. Da er det myndighetenes oppgave å balansere de ulike hensynene.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Geir Pollestad (Sp) [11:13:00]: Mitt spørsmål går til næringsministeren.

Norske sjøfolk er grunnmuren i den maritime næringa i Noreg. I ein slik situasjon er det eit paradoks at næringsministeren og regjeringa no jobbar for å endra regelverket for at Color Line skal få lov til å byta ut minst 685 av sine norske sjøfolk på Kiel-ferja med utanlandsk arbeidskraft. Det skal skje ved at ein opnar for at ein kan flytta skipa frå Norsk Ordinært Skipsregister til Norsk Internasjonalt Skipsregister.

Når me utfordrar statsråden, vert me møtte med at dette følgjer av Fartsområdeutvalet, som leverte rapporten sin i 2014, som viser at det norske skipsregisteret ikkje er konkurransedyktig. Sidan den tida har det skjedd mykje. Kronekursen for danske kroner har endra seg. Stortinget har betra ordningane, og i dag seier Fjord Line at dei meiner det er betre vilkår i det norske registeret enn i det danske registeret, som eg antek er det statsråden fryktar at Color Line skal byta til. Fjord Line er heilt tydeleg på dette, at det norske skipsregisteret er konkurransedyktig.

Det er veldig spesielt at i ei så alvorleg sak vert me berre blankt viste til fire år gamle tal frå Fartsområdeutvalet. Dei vert lagde på bordet, dei vert ikkje kvalitetssikra eller avviste i det heile. Mitt spørsmål er: Vil statsråden føreta ei fornya vurdering av konkurranseulempene som Color Line har med å vera eit reiarlag registret i Norsk Ordinært Skipsregister?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [11:15:02]: Først vil jeg si at jeg er helt enig med representanten Pollestad i at hvis vi skal ha en maritim klynge i Norge – og vi har en klynge med alt fra skipsforsikring, teknologi, forskningsmiljøer, rederier, verft og sjøfolk – trenger vi også sjøfolk. Det er en viktig grunn til at under denne regjeringen har det blitt en kraftig styrking i ordningene, nettopp for å sikre at vi har norske sjøfolk. Vi bruker 2 mrd. kr på dette i året. Det er bra, for vi trenger sjøfolk for å beholde klyngen som vi har i Norge.

Color Line-saken må ses som en del av den helhetlige maritime politikken. Man kan ikke plukke ut bare en bitteliten del og spørre: Hvorfor gjør dere dette? Man må se på helheten. Det Fartsområdeutvalget skisserte, var en kraftig styrking av virkemidlene for å ha norske sjøfolk. De hadde også et forslag om en endring som var knyttet til Color Line og registrering av skipene deres, og der har regjeringen nå sagt at forskriften er klar, men med en del endringer fra sist. Jeg vil bare få minne om hva resonnementet deres var. Det var at hvis vi ikke gjorde dette, kunne hele 2 500 arbeidsplasser stå i fare.

Næringsdepartementet går ikke inn og vurderer regnskapene eller budsjettallene til enkeltsselskap i Norge. Vi lager de overordnede rammebetingelsene. Men jeg tror nok Fjord Line har et veldig godt poeng når de sier at de har gode vilkår for å flagge skip hjem igjen til Norge. Det må også være en av grunnene til at under denne regjeringen er det flere skip som flagger hjem, til NOR, men særlig til NIS.

Helt til slutt: Svaret på spørsmålet fra representanten Pollestad er vel at dette har Stortinget akkurat nå en sak til behandling om. Jeg har svart på det. Jeg har gitt uttrykk for hva som er regjeringens standpunkt i den saken, og så er det Stortinget som nå skal behandle den.

Geir Pollestad (Sp) [11:17:02]: Saka handlar om minst 685 norske sjøfolk med familiar som kan risikera å mista jobben. Då må ein vita at dei tala som ein legg til grunn for eit vedtak som legg til rette for dette, er riktige.

Tala til Fartsområdeutvalet er fire år gamle, og så vidt eg veit, er dei baserte på tal dei har fått frå Color Line. Før ein spesialdesignar regelverk for eitt reiarlag, må det vera eit minstekrav at statsråden og departementet går inn og kvalitetssikrar desse tala, for det er mykje som står på spel. Det er fleire ting som er endra. Kronekursen er forskjellig frå den gongen. Stortinget har betra ordningane. Attraktivt kasinoregelverk er det ikkje teke omsyn til. Så mitt spørsmål er igjen: Vil statsråden føreta ei fornya kvalitetssikring av tala?

Statsråden Torbjørn Røe Isaksen [11:18:04]: Jeg har gått gjennom hele denne saken en gang til. Men det har aldri på noe tidspunkt vært slik at Næringsdepartementet – så vidt jeg vet, har det aldri skjedd i noen sak – går inn i en bedrift eller på en arbeidsplass og går detaljert gjennom regnskap, budsjetter, strategier og fremtidige vurderinger. Den typen næringspolitikk driver vi ikke i Norge og har ikke drevet med på mange, mange tiår.

Når vi skal se på den helhetlige maritime politikken for å ha sjøfolk, for å ha kompetansemiljøer, er vi nødt til å gjøre det – se helheten. Da kan vi ikke basere oss på et generelt prinsipp, på hvordan situasjonen er akkurat nå.

Dette er en av de mest konkurranseutsatte næringene i verden. Det er enkelt å flagge skip – en ting er til Danmark, men man kan jo flagge dem til nær sagt hvor som helst i hele verden. Vi kan ikke basere oss på at akkurat nå har vi en gunstig kronekurs. Vi har styrket massivt ordningene for norske sjøfolk, satset stort på forskning, og vi foreslår også dette som en del av den helhetlige maritime politikken.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Terje Aasland.

Terje Aasland (A) [11:19:24]: Jeg tror vi er helt avhengig av at vi får en ny vurdering av denne saken. Saken vokser, og jeg mener at med de argumentene og det svaret statsråden nå gir, ser saken stadig dårligere ut for regjeringen. Det er faktisk slik at en ikke helt kan beskrive hvordan den norske konkurransesituasjonen er nå, med det svaret som nå gis. Jeg mener at grunnlaget for beslutningen svikter. Konsekvensene for vanlige arbeidsfolk er dramatiske. Og det stopper jo ikke med 685 sjøfolk – det er ingen som kan sette et tall, det er jo rederiet selv som bestemmer når en endrer ordningen. Så det er egentlig ganske uforståelig at regjeringen ikke velger å hente inn mer kunnskap på nåværende tidspunkt, før en iverksetter forskriftsendringen.

Det er ingen skam å snu. Vil næringsministeren snu eller i hvert fall revurdere sitt synspunkt om å endre forskriften, basert på det som nå er situasjonen og konkurranseforholdene for norske rederier?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [11:20:31]: Som svart tidligere har jeg gått gjennom hele denne saken en gang til. Det er slik at vi ikke kan lage politikk basert bare på øyeblikksbilder. En viktig grunn til at Norge er konkurransedyktig akkurat nå på alle områder, er f.eks. kronekursen. Den kan svinge. Vi skal gjøre vårt, fra regjeringens side, for at vi ikke får en så høy kronekurs at vi spytter ut industriarbeidsplasser og konkurranseutsatte næringer, men den kan svinge.

Det betyr også, som jeg også har sagt, at det heller ikke er slik at vi går inn i enkeltbedrifter og vurderer deres regnskap, fremtidige planer eller noe slikt. Vi lager de overordnede rammene for konkurranse, og da må man se på dette som en del av en helhet. På den ene siden gjorde vi noe som de rød-grønne ikke gjorde, nemlig at vi styrket ordningene for sjøfolk i Norge, fikk flere skip inkludert, brukte mer penger på norske sjøfolk enn vi – så vidt jeg vet – har gjort noen gang. På den annen side hadde man denne endringen, basert på Fartsområdeutvalget, som sa at (presidenten klubber) i verste fall ville vi risikere 2 500 arbeidsplasser om vi ikke gjorde noe.

Presidenten: Da er taletiden omme.

Vi går vidare til neste hovedspørsmål.

Lene Vågslid (A) [11:21:55]: Mitt spørsmål går til justisministeren.

På søndag kunne me sjå på TV 2 at tillitsvalde i norske fengsel slo alarm. Me har over fire år fått eit kutt i norsk kriminalomsorg på over 200 mill. kr, og tillitsvalde frå NFF, Norsk Fengsels- og Friomsorgsforbund, og andre forbund seier no at dei ikkje lenger er i stand til å utføre sitt samfunnsoppdrag. Dette er alvorleg. Samtidig har regjeringa brukt nesten 1 mrd. kr på å leige fengselsplassar i Nederland. Eg er bekymra for samfunnssikkerheita, at me no kjem til å sjå ein vekst i gjengangarar, og at norske fengsel ikkje lenger evnar å levere ei straff som verkar.

Det har vore ei systematisk nedbygging av innhaldet i norsk kriminalomsorg i den tida som denne regjeringa har styrt. Til TV 2 seier statssekretæren til justisministeren at ein snakkar mykje med dei tilsette, men det hjelper ikkje å snakke viss ein ikkje lyttar. Her på Stortinget har me lese Sivilombodsmannens rapportar om bruk av isolasjon. Me har òg registrert tilbakemeldingane frå institusjonen for menneskerettar, òg det som står i rapporten frå i år, som ikkje er bra.

Mitt spørsmål til justisministeren er: Korleis stiller justisministeren seg til at dei tillitsvalde no slår alarm på den måten dei gjer, og at dei meiner at dei no ikkje er i stand til å utføre det samfunnsoppdraget som er å hindre ny kriminalitet?

Statsråd Tor Mikkel Vara [11:23:33]: Vi tar selvfølgelig på største alvor det som de tillitsvalgte sier, og vi hører på flere av de innspillene som kommer. Men jeg tror det er viktig å se hvordan regjeringens strategi for dette har vært. Denne regjeringen overtok et fengselsvesen med betydelige køer. Den første oppgaven var å redusere de køene. Det har man jobbet systematisk med. Man har brukt mye penger på sektoren for å få køene ned, og man har lyktes med å få køene ned – i praksis har man løst det.

Det er også noen store investeringer som skal gjøres for å få nye fengsler på plass. Det kommer bl.a. et nytt fengsel i Agder. Fengselsbygninger og nye fengsler er også viktig for å kunne gi et godt tilbud til både de ansatte, som er representert ved fagforeningene, og de innsatte.

Dette er store løft: få bort køene og få nye fengsler på plass. Så synes jeg det er naturlig også å se på innholdet. Det kommer også, men det kommer som en følge av at vi blir kvitt køene, og som en følge av at vi får nye fengsler på plass. Men jeg tar det på det absolutt største alvor og skal lytte til de innspillene som kommer fra fagforeningene.

Lene Vågslid (A) [11:24:52]: Det er eit hovudproblem, og det er at justisministeren ikkje erkjenner at ar-

beidet med innhald, særleg dei siste fire åra, har vore fullstendig nedprioritert. Me har ei ABE-reform, som representantar for regjeringa seier ikkje skal ramme botnlinja eller gå ut over drift eller dei tilsette. Me i justiskomiteen har no besøkt fleire fengsel rundt omkring i landet som sjølvstapt gjev oss ei heilt anna forteljing: Dei kuttar i talet på tilsette, det er meir vald og trugslar mot tilsette og mellom dei innsette, og ein kuttar i program som verkar. Var det ein ting eg trudde Framstegspartiet var oppteke av, var det at dei som kjem ut av fengsel, er mindre kriminelle når dei kjem ut enn då dei kom inn. Det meiner eg òg høyrer saman med ein god offeromsorgspolitikkk.

Mitt spørsmål til justisministeren er: Vil justisministeren garantere at kvar krone som var tenkt brukt i Nederland, som no skal avsluttast, vil bli brukt på å styrkje innhaldet i soninga, slik at me kan kome tilbake til å førebyggje ny kriminalitet innanfor murane?

Statsråd Tor Mikkel Vara [11:26:00]: Budsjettspørsmål hører hjemme i arbeidet med budsjettet. Hvilke kroner som skal brukes til hva, kommer vi tilbake til i forbindelse med budsjettet. Jeg tror det er fornuftig å ta budjettspørsmål når man behandler helheten.

Det var nødvendig å gjøre betydelige grep med fengselsvesenet, som hadde fått en betydelig økning i køene under den forrige regjeringen. Prioritet nr. 1 var en stor ryddejobb for å få ned køene. Det har denne regjeringen lyktes med. Prioritet nr. 2 er å fornye en del av bygningene – det er mulig at vi må komme tilbake og gjøre noe med enda flere – slik at vi får et bedre innhold i fengslene. Det betyr ikke at det er et mål å nedprioritere innholdet, men det var presserende oppgaver som gjorde at det var flere ting vi måtte ta fatt i.

Innholdet er viktig, for det er viktig å klare å gi de innsatte et rehabiliteringstilbud som gjør at de ikke forblir kriminelle og kommer tilbake i fengsel igjen. Men det er for regjeringen en stor jobb med hele denne sektoren.

Presidenten: Den muntlige spørretimen er omme.

Sak nr. 2 [11:27:06]

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir noen endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den elektroniske spørsmålslisten i salappen.

Endringene var som følger:

Spørsmål 2, fra representanten Solfrid Lerbrekk til samferdselsministeren, vil bli tatt opp av representanten Eirik Faret Sakariassen.

Spørsmål 7, fra representanten Kari Henriksen til fiskeriministeren, må utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 1

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [11:27:39]: «Norge har sammen med Island og Liechtenstein sendt en felles kommentar til EU-kommisjonens forslag om å gi EUs finanstilsyn økt myndighet, der man slår fast at forslaget kan «reise kompliserte forfatningsmessige og politiske spørsmål som er utfordrende å løse».

Vil regjeringen gå mot økt suverenitetsoverføring til ESA eller EUs finanstilsyn, og vil et eventuelt vedtak i EU om ytterligere myndighet og oppgaver for EUs finanstilsyn bli lagt frem for Stortinget som egen sak?»

Svein Harberg hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Siv Jensen [11:28:13]: Norges tilknytning til de europeiske finanstilsynsorganene for bank, verdipapir og forsikring – EBA, ESMA og EIOPA – ble etablert ved politisk enighet høsten 2014 og iverksatt ved beslutninger i EØS-komiteen høsten 2016. Finanstilsynet deltar fullt ut som medlem i tilsynsorganene, men uten å votere. Vår erfaring med Finanstilsynets deltakelse i de tre organene har vært god. EØS-avtalen har høy verdi for det norske finansmarkedet.

EU ser nå på en revisjon av bl.a. styringsstrukturen i tilsynsorganene. Jeg vil presisere at løsningen ikke er klar. Et forslag til revisjon fra Europakommisjonen er under behandling i Europaparlamentet og Rådet. Det har vært omfattende politisk diskusjon i EU om forslaget, bl.a. om de samme hensynene som Norge, Island og Liechtenstein har lagt vekt på i høringssvarene som er sendt.

Norge har i tillegg til å delta i felles høringssvar fra EØS/EFTA-statene også gitt innspill bilateralt. I våre høringssvar har vi lagt vekt på å bevare den balanserte løsningen som EØS/EFTA-statene har i deltakelsen i de tre europeiske finanstilsynsbyråene. Det er viktig at Finanstilsynet kan delta i diskusjoner i EBA, ESMA og EIOPA, slik det er etablert en ordning for i dag. Vi mener også det er viktig at tilsynet med finansmarkedene primært forankres nasjonalt, hvor kunnskapen om markedet er størst. Samtidig er en felles europeisk koordinering av hvilke prinsipper for tilsynet som skal gjelde, positivt.

Vi vil videreføre gode løsninger for norsk tilknytning til de europeiske finanstilsynene. Vi kan ikke fristille oss fra den utviklingen som skjer på finansområdet i EU. For å legge til rette for velfungerende norske finans- og kapitalmarkeder må vi derfor finne løsninger innenfor EØS som legger til rette for norsk deltakelse i tilsynsorganene

innenfor våre rettslige rammer. Jeg gir i møter med mine kollegaer i EU uttrykk for disse synspunktene.

Regjeringen vil fortsette å fremme norske synspunkter i den pågående revisjonen. Når det er klart hvordan endringsforslagene blir vedtatt i EU, vil vi vurdere hvilke steg som er nødvendige for å ivareta norske interesser, og at en eventuell revidert løsning får en god forankring i Stortinget.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [11:30:43]: Nå er det snart to år siden Stortinget hastebehandlet en sak om tilknytning til EUs finanstilsyn, der det norske finanstilsynet ble underlagt EU, og en lagde en modell med en kopi-løsning, der én ansatt i ESA skal kopiere vedtak fra EU – en ren omgåelse av den norske grunnloven.

Den gangen forsøkte finansministeren å avdramatisere hva som ble gjort. Nå går det norske innspill fra Norge til EU der en advarer mot å gi EUs finanstilsyn økt makt. Da er spørsmålet hva slags løsning som vil være aktuell for Norge dersom forslagene fra Kommisjonen får gjennomslag. Er det aktuelt for Norge å si nei til en utvidet makt til EUs finanstilsyn, eller vil en bare følge med på ferden, i finansministerens øyne?

Statsråd Siv Jensen [11:31:41]: Det er riktig at det er to år siden dette kom på plass. Det er også riktig at et stort flertall i Stortinget sluttet seg til dette. Det ble også påstått fra representanten Gjelsviks parti – det ble i hvert fall skapt et inntrykk av det – at hele Finanstilsynet skulle rykkes opp med roten og flytte ut av Norge. Det tror jeg alle som følger med i den offentlige løpende debatt, ser ikke er tilfellet. Vi har et aktivt og tilstedeværende finanstilsyn her som gjør en god jobb på vegne av norske forbrukere og på vegne av norske finansinstitusjoner.

Når det gjelder EU, snakker jo heller ikke de med én tunge i dette spørsmålet. Det pågår, som jeg sa i mitt forrige svar, betydelige diskusjoner mellom landene og fra vår side inn mot EU. Så spørsmålet er på ingen måte klart, og så lenge det ikke er klart hva som eventuelt blir utfallet av de pågående diskusjonene i EU, er det vanskelig for meg å kommentere hva vi vil gjøre. Men det jeg kan forsikre om, som jeg også sa, er at vi vil komme tilbake til Stortinget på egnet måte.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [11:32:46]: Det som Stortinget gjorde for to år siden, var å underlegge det norske finanstilsynet EUs beslutninger, og nå ligger det altså på bordet forslag fra EU-kommisjonen om at dette skal gå videre – akkurat det samme som Senterpartiet advarte mot den gangen. EUs finanstilsyn skal, hvis EU-kommisjonens forslag får flertall, få større mulighet til å gripe inn, mekle og fatte vedtak ved uenighet mellom nasjonale tilsyn. I motsetning til dagens regler åpner en også

for at EUs finanstilsyn kan involvere seg i tvister på eget initiativ, og verdipapirtilsynet foreslås å få direkte myndighet på flere områder knyttet til kapitalmarkedsunionen.

Mitt konkrete spørsmål til finansministeren er: Er det aktuelt – ja eller nei – for Norge å godta økt suverenitetsoverføring til EUs finanstilsyn? Og hvis ikke: Hvilke løsninger vil en konkret fremme?

Statsråd Siv Jensen [11:33:40]: Senterpartiet advarer mot så mangt, så jeg tror vi skal forholde oss til hva denne saken dreier seg om, og hva den ikke dreier seg om. Den dreier seg først og fremst om at EØS-avtalen er viktig for det norske finansmarkedet. Det er viktig at vi har gode, integrerte løsninger, all den tid dette er et stort og viktig marked for norske aktører, og at vi har en fornøftig avklaring på arbeidsfordelingen mellom oss.

Så ber representanten meg om å forskuttere utfallet av noe vi ikke kjenner. Det kommer jeg ikke til å gjøre. Det jeg snarere tvert imot kommer til å gjøre, er det jeg allerede gjør, nemlig å fortsette å gi uttrykk for våre klare synspunkter i denne saken, sammen med Liechtenstein og Island.

Og så, som jeg har sagt nå to ganger: Det er ikke slik at EU snakker med én stemme her. Det er betydelig uenighet om dette. Derfor antar jeg også at de synspunktene som Norge fremfører i denne saken, blir hørt.

Spørsmål 2

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Solfrid Lerbrekk til samferdselsministeren, vil bli tatt opp av representanten Eirik Faret Sakariassen.

Eirik Faret Sakariassen (SV) [11:34:52]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«Ålgårdbanen har et potensial på flere hundre tusen personreiser årlig. Banen er et togprosjekt som vil gi tussensvis av pendlere på Nord-Jæren en lettere hverdag.

Når vil regjeringen ta nødvendige grep for å gjenåpne Ålgårdbanen?»

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [11:35:14]: La meg litt overordnet aller først få takke for spørsmålet og så peke på at vi har prioritert opp jernbanen betydelig. Det har vært en del av hovedsatsingen vår innenfor samferdsel. I vår Nasjonal transportplan ligger det en kraftig økning i både investering i og vedlikehold av jernbanen, dermed en fortsettelse av den utviklingen som har vært de siste fire årene.

Det har også kommet Jærbanen til gode. Det er nå flere avganger på Sørlandsbanen og Jærbanen enn før, og

det er gjort utbedringer på strekningen som har gjort at kapasiteten og komforten for de reisende har økt. Bevilgningene til vedlikehold har gjort at en bl.a. har kunnet bytte ut kontaktledningsnettet på Jærbanen, som var rundt 60 år gammelt, og vi har også fått byttet ut viktige bruer nær Eigersund, som gjør at jernbanen blir mer forutsigbar, men også at flomfaren i Eigersund har blitt redusert.

Når det gjelder utvikling av Jærbanen ytterligere, er det planlagt å jobbe med planavklaringer, som kommunedelplanen på strekningen Sandnes–Nærbø, i den første perioden og med reguleringsplaner i slutten av perioden. Jeg har mye dialog med lokale ordførere som varsler til meg at de innser den framdriften, men det er viktig at vi får avklart trasévalg tidlig for å kunne fjerne båndlegging av areal. Vi har i Jernbanedirektoratets utkast til handlingsprogram også lagt opp til å etablere flere kryssningsspor, som bl.a. betyr at en kan få kvartersavgang til Ganddal. Det handlingsprogrammet er nå på høring, med høringsfrist 22. juni 2018. Jeg nevner dette fordi Jærbanen er hovedtraseen for jernbanen på Jæren, og sånn vil det fortsatt være.

Derimot ble persontrafikk på Ålgårdbanen nedlagt i 1955, for rundt 60 år siden. Banen fikk da status som sidespor året etterpå. Godstrafikk på strekningen Foss–Eikeland til Ålgård ble innstilt i 1988, så det er lenge siden det faktisk har gått tog i rute eller med oppdrag på den strekningen. Noe av banestrekningen ble brukt til transport av betongelement fram til ca. år 2000 – altså ingenting de siste nesten 20 årene.

Vi har tidligere bedt Jernbaneverket gjennomføre utredninger og vurdere muligheter for å kunne gjenåpne for trafikk på Ålgårdbanen. De svarene vi har fått, viser at dette er spor som mer eller mindre er verdiløse i den tekniske standen de er i i dag. Det betyr at en mer eller mindre må bygge opp hele banen på ny, ergo er det store investeringer. Det er ikke sånn som den opprinnelige spørsmålsstilleren påsto i Stavanger Aftenblad i går, at sporene ligger der, det er bare å ta dem i bruk. En må bygge opp igjen fra fundamentet. Da snakker en sannsynligvis om 1 mrd. kr i investeringer eller mer.

Derfor har vår tilnærming vært at vi heller må se på de banene som en i realiteten ikke kommer til å bruke på en stund, og se på om en kan gjøre dem til turområder og lignende. Det gjelder spørsmål om strekninger i Trøndelag, og jeg mener også at Ålgårdbanen egentlig er godt egnet til å vurderes som en turstrekning mer enn en jernbanestrekning på kort sikt.

Eirik Faret Sakariassen (SV) [11:38:22]: Jeg må si at svaret i stor grad er en forklaring av hva man har gjort på Jærbanen. Det viktigste løftet for Jærbanen var jo det dobbeltsporet som kom på plass under den rød-grønne

regjeringen. Men for å komme tilbake til Ålgårdbanen, som spørsmålet handler om, sier statsråden at det vil komme opp i 1 mrd. kr. Det tallgrunnlaget har ikke jeg sett. De tallene jeg har sett, sier at en vil komme omtrent rundt 750 mill. kr. Det den opprinnelige spørsmålsstilleren nok uttalte seg om, var nettopp det at man selvfølgelig ikke kan bruke de skinnene som ligger der nå, men man kan bruke traseen. Det gjør at man vil kunne regulere dette mye enklere, uten ekspropriasjon, som jeg regner med at statsråden ville vært bekymret over.

Spørsmålet er: Når man vet dette, når det ligger en strekning som man kan ta i bruk, og man vet at flere hundretusen reisende årlig vil kunne bruke det, hva er grunnlaget for ikke å si ja?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [11:39:26]: For det første brukte jeg hoveddelen av svaret mitt på Ålgårdbanen, men det er viktig å peke på at vi satser kraftig på jernbanen generelt og Jærbanen spesielt. Det er der det aller største potensialet er. Man snakker altså om millioner av reisende på Jærbanen kontra kanskje 100 000 på Ålgårdbanen, som representanten her tar opp. Det er da det er viktig at vi ikke mister fokus på hvor den største gevinsten er, og at vi fortsetter arbeidet og bruker pengene der en får størst nytte.

Når en har en jernbanestrekning som i praksis har ligget brakk i mange tiår, og så plutselig tror at den skal løse utfordringene, mener jeg det ikke er riktig. Når en må bygge alt fra bunnen av, betyr det at å sørge for at dette heller blir et turområde i de nærmeste årene, gir større samfunnsnytte. Men det er riktig at traseen ligger der. Om en f.eks. sier at dette skal bli et turområde, en sykkelvei, betyr ikke det at en mister kontroll over traseen hvis en i framtiden ser at potensialet for jernbanen er større, at vi har gjort det vi skal på Jærbanen, og dermed kan begynne å kikke på andre strekninger. Men jeg vil ikke prioritere vekk Jærbanen. Det er det jeg prøver å kommunisere.

Eirik Faret Sakariassen (SV) [11:40:30]: Det vil selvsagt ikke verken SV eller jeg heller, men statsråden kommer med tall som framstår for meg som uriktige, både når det kommer til kostnad, og når det kommer til antall reisende. For jeg står her med den siste rapporten som er utarbeidet om markedsgrunnlaget for Ålgårdbanen, og den sier ikke ca. 100 000. Den sier ca. 600 000 reiser årlig. Derfor framstår det som om samferdselsministeren er opptatt av å snakke kostnaden opp og reisegrunnlaget ned.

Dette er jo i dag noe som brukes til tur. Man kan reise på dresintur langs Ålgårdbanen i både den ene og den andre retningen, og det regner jeg med at statsråden har gjort. Det har i hvert fall jeg gjort. Når vi vet det, mener

jeg at det ligger godt til rette for å reetablere Ålgårdbanen og gi en lettere hverdag for folk flest. Er ikke statsråden enig i at det ville vært klokt?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [11:41:31]: Hele poenget med regjeringens samferdselspolitikk er å gi folk bedre reisemuligheter, større fleksibilitet og dermed legge til rette for både bil, buss, tog, sykkel, fly og båt på en langt bedre måte enn det som en har sett tidligere. Jeg understreker igjen at det er riktig at det foreligger utredninger. I den siste utredningen som er blitt gjort, var anslaget fra Jernbaneverket at kostnaden for å gjøre Ålgårdbanen driftsklar var rundt 750 mill. kr. Men når en gjør vurderinger basert på det som en samtidig ser at en trenger, anslår en at det er sannsynligvis minstemålet. Derfor er det grunnlag for å si at vi vil i hvert fall måtte kunne bruke 1 mrd. kr eller mer for å få dette til å bli en fungerende strekning.

Det er også andre kollektivløsninger i området. Vi skal nå framforhandle en byvekstavtale med Nord-Jæren, der det ikke er bare jernbane eller ingenting, men det finnes faktisk også et godt busstilbud. Derfor mener jeg igjen at det ville være feil å sette av 1 mrd. kr eller mer til å oppgradere Ålgårdbanen når en har bedre tilbud, samtidig som vi vet at jernbanen på Jærbanen kan gjøre langt mer. Da er det best mulig bruk av pengene å prioritere der vi har satsingene allerede.

Spørsmål 3

Karin Andersen (SV) [11:42:50]: «Regjeringen har bestemt at nytt regjeringskvartal skal huse mange departement. Det legger uønskede begrensninger på areal til ansattes arbeidsmiljø og oppgaveløsning. Forskning bl.a. fra Arbeidstilsynet viser at det valgte arbeidsplasskonseptet kan gi økt sykefravær og svekket samarbeid og effektivitet. Ansattes innspill er ikke hensyntatt.

Hvorfor overser regjeringen forskning og gambler med dårligere arbeidsmiljø, mindre effektiv statsforvaltning og mer sykefravær og utstøting?»

Statsråd Monica Mæland [11:43:30]: Regjeringen legger til grunn at alle departementene, unntatt Forsvarsdepartementet, skal samles i regjeringskvartalet. Dette er ingen ny tanke. En slik samling har vært ønsket siden departementene flyttet inn på Hammersborg i 1880-årene.

Vi vil ha et regjeringskvartal som i et langtidsperspektiv er et effektivt og velfungerende departementsfelleskap med nødvendig sikkerhet. Dette innebærer fleksibilitet med hensyn til kapasitet og endringer i departementsstrukturen. Regjeringskvartalet må også bygges for fleksibilitet for arbeidsformer, teknologisk

utvikling og digitalisering – som vil ha betydning for hvordan vi jobber framover. Det skal bli gode arbeidsplasser. Vi har en høy miljøstandard i prosjektet. Regjeringskvartalet skal gi et godt bymiljø, som skal være representativt, tilgjengelig og trygt.

Vi er opptatt av helheten når vi gjenreiser regjeringskvartalet. Når vi har valgt aktivitetsbaserte arbeidsplasser, er det fordi det er en løsning som gir god balanse mellom departementenes langsiktige behov, kostnader og miljøkonsekvenser.

Vi har sett på hva forskningen sier. Det er vanskelig å sammenlikne kontorløsninger i ulike land og mellom ulike bransjer. Vi har fått utført en omfattende litteraturstudie som viser at forskningen ikke entydig sier at én type kontorløsning er bedre enn en annen.

De ansatte har deltatt i utformingen av arbeidsplasskonseptet. Vi har opplevd engasjerte medarbeidere. Vi har hatt en prosess med involvering og informasjon. Vi har både snakket med og hørt på innspillene fra de ansatte. Når det gjelder beslutningen om arbeidsplasskonseptet, har vi veid ulike hensyn mot hverandre. Et viktig hensyn er å sikre gode arbeidsforhold til en akseptabel kostnad. Statsbygg har f.eks. beregnet at fast plass til alle ansatte og 50 pst. cellekontorer ville krevd ca. 20 000 m² ekstra til en merkostnad på rundt 1,5 mrd. kr. Større areal ville bety en større belastning for byen og bymiljøet, økte investeringskostnader og økte driftskostnader. Og ikke minst representerer bygging og drift av 20 000 m² ekstra en betydelig miljøbelastning.

Vi har fastsatt en arealnorm på 23 m² BTA per ansatt. Vår arealnorm er noe høyere enn tilsvarende norm for departementsbygg i en del andre europeiske land. Vi har altså ikke lagt opp til veldig knappe arealer til arbeidsplassene. For eksempel ligger vi et godt stykke over de normer som Arbeidstilsynet anbefaler, jf. arbeidsplassforskriften.

Departementene har stor grad av fleksibilitet ved utnyttelsen av arealet. Vi har lagt opp til to hovedalternativer – enten at den ansatte ikke har fast plass, men har gode valgmuligheter, eller at ansatte har faste plasser i åpent kontorlandskap, men med færre valgmuligheter utover den faste plassen.

Karin Andersen (SV) [11:46:31]: Det statsråden sier nå, avslører jo at denne måten å tenke på er en ren sparereform. Man har latt seg føre av en tanke, som tydeligvis er fra 1880, om at alle departementer må samles. Det legger veldig negative begrensninger både på arbeidsmiljøet og på byplanen. Det er ikke nødvendigvis positivt at alt skal presses inn på den samme tomte.

Det er helt umulig å forstå at noen kan konkludere slik på bakgrunn av den arbeidsmiljøforskningen som jeg har hatt tilgjengelig, og som regjeringen sjøl har vist

til at den har brukt. For den konkluderer jo ganske entydig med at dette kan gi effektivitetstap og store problemer for de ansatte, også fordi statlig virksomhet er spesiell og krever svært stor nøyaktighet – også ved håndtering av taushetsbelagt informasjon. Hvordan forholder man seg til taushetsbelagt informasjon i åpent kontorlandskap?

Statsråd Monica Mæland [11:47:39]: For det første er det ikke riktig at økonomi har vært det eneste avgjørende. Det å plassere alle departementer, unntatt Forsvarsdepartementet, i ett regjeringskvartal har mange positive sider ved seg. Det handler om byutvikling, miljø, effektivitet, og ikke minst handler det om sikkerhet. Så alle gode råd som har vært innhentet, peker på at departementene bør samles i ett kvartal. Den beslutningen har regjeringen tatt på bakgrunn av en total og grundig vurdering utført av folk som har kompetanse på det området.

Så er statens virksomhet spesiell – men faktisk ikke så spesiell. Taushetsbelagt informasjon behandles både i privat og i offentlig sektor. Jeg er bl.a. kjent med at et rød-grønt byråd i Bergen planlegger å få akkurat den samme måten å jobbe på i rådhuset, der man i aller høyeste grad jobber med taushetsbelagt informasjon. Det at man har cellekontorer og rom tilgjengelig, gjør selvfølgelig at man kan håndtere dette.

Karin Andersen (SV) [11:48:44]: Når forskningen viser at effektiviteten kan gå ned, er det veldig alvorlig, for det at statens arbeid skal utføres effektivt, er viktig.

Men staten har også et ansvar for at seniorer skal stå lenge, og at folk med funksjonsnedsettelse og helseproblemer også skal kunne jobbe i staten. I et åpent kontorlandskap skal man altså ikke ha en fast arbeidsplass, man skal gå med pappesken under den ene armen og pc-en under den andre og jakte på et sted å sitte – til man er 70 år. Jeg tror det hadde vært klokt av regjeringen å tenke nytt om dette. For det må vel være meningen at det skal være mulig å jobbe i staten også for dem som ikke er de aller sprekeste, og for dem som ikke takler støy rundt seg når de skal utføre svært kompliserte og vanskelige arbeidsoppgaver. De institusjonene som har forsokt dette konseptet før, har jo stort sett måttet gå bort fra det fordi det har virket svært negativt inn på arbeidsmiljøet.

Statsråd Monica Mæland [11:49:52]: Det siste er jeg uenig i. Det er veldig mange, også i private virksomheter, som opplever dette som gode løsninger. Men det er ikke sånn at alle, uavhengig av funksjonsevne og alder, må velge ikke å ha fast plass. Man kan velge å ha fast kontorplass. Da har man mindre valgmulighet til annen type fleksibilitet.

Men vi må ta noen valg. Det må totalt sett være en god løsning for de ansatte, for byen, for miljøet og ikke minst for sikkerheten. De hensynene har vi ivaretatt.

Spørsmål 4

Rigmor Aasrud (A) [11:50:31]: Jeg vil stille spørsmål til helseministeren:

«Styret i Helse Sør-Øst har nylig valgt å skrinlegge det som skulle bli et nytt, felles radiologisystem for alle sykehusene. De direkte kostnadene hittil har vært over 220 millioner kroner. I tillegg kommer tidsforbruk hos ansatte som har prøvd å få systemet til å fungere etter hensikten. Det er Sykehuset Innlandet som har vært pilot og som har tatt kostnader ved dette.

Vil statsråden sørge for at disse utgiftene refunderes Sykehuset Innlandet slik at det ikke går ut over pasienttilbudet?»

Statsråd Bent Høie [11:51:05]: Styret i Helse Sør-Øst har vurdert at det ikke er tilrådelig å gå videre med innføringen av den regionale radiologiløsningen, og har besluttet å avbestille videre leveranser fra Carestream Health. Dette er basert på både erfaringene så langt, pilotprosjektet ved Sykehuset Innlandet og at en ikke har lykkes med å etablere et regionalt standardisert oppsett for en regional radiologiløsning.

Det er beklagelig at innføringen av en felles IKT-løsning for radiologi i regionen nå stoppes. Helse Sør-Øst har hatt store utfordringer på IKT-området det siste året. Jeg har imidlertid oppfattet at Helse Sør-Øst har grepet fatt i dette og bl.a. gjort endringer i sin organisering av IKT-området. Det er flere helseforetak som har behov for en ny IKT-løsning for radiologi i regionen, og det er fortsatt et mål at radiologisk informasjon skal kunne deles elektronisk mellom foretakene i regionen. Dette er viktig for at helsepersonell ved sykehusene enkelt skal få tilgang til denne informasjonen, inkludert bilder, uansett hvilket sykehus pasienten kommer til.

Styret i Helse Sør-Øst har besluttet at Oslo universitetssykehus gis i oppdrag å anskaffe en radiologiløsning som dekker foretakets behov. Samtidig skal denne avtalen kunne benyttes av de øvrige helseforetakene i regionen. I tillegg skal det anskaffes en kommunikasjonsløsning som gjør at radiologisk informasjon kan deles mellom sykehusene i regionen.

Styret i Helse Sør-Øst vedtok i 2013 et budsjett på 478 mill. kr til innføring av et regionalt IKT-system for radiologi. Ved utgangen av 2017 er det brukt 221 mill. kr på innføringsprosjektet ved Sykehuset Innlandet og øvrige regionale aktiviteter. Beløpet inkluderer ikke mottakskostnader i helseforetakene, som f.eks. opplæring. Det er, sånn jeg oppfatter det, for tidlig å si noe om de to-

tale kostnadene knyttet til beslutningen om å stoppe videre innføring av radiologiløsningen, men det foreløpige anslaget ligger på om lag 114 mill. kr. Det vil i tillegg påløpe et mindre avbestillingsgebyr. Dette er mye penger, og et sånt tap er sterkt beklagelig. Det har vært en krevende situasjon for Sykehuset Innlandet, og Helse Sør-Øst har gitt helseforetaket en økonomisk kompensasjon for dette. Den økonomiske kompensasjonen er basert på en helhetlig vurdering av helseforetakets samlede kostnader for å dekke merkostnader i leveranseprosjektet og for å ivareta pasientsikkerheten.

Rigmor Aasrud (A) [11:53:40]: Jeg takker for svaret. Da tror jeg at jeg vil være direkte og spørre statsråden: Hvor mye av Sykehuset Innlandets kostnader er kompensert, og hvor mye skal tas av pasientbehandlingen i Innlandet?

Statsråd Bent Høie [11:53:58]: Basert på den framlagte informasjonen gikk det et brev fra Helse Sør-Øst til Sykehuset Innlandet 27. april i år. Der framkommer det at basert på framlagt informasjon fra Sykehuset Innlandet HF vurderes det at helseforetaket har hatt merkostnader i forbindelse med sitt bidrag til leveranseprosjektet og i ordinær drift for å ivareta kravet til pasientsikkerheten. Helse Sør-Øst tildeler Sykehuset Innlandet helseforetak 26 mill. kr i inntektsstøtte, hvorav 11 mill. kr er knyttet til leveranseprosjektet, og 15 mill. kr skyldes merkostnader i driften i 2017 og 2018.

Rigmor Aasrud (A) [11:54:42]: Takk igjen for svaret, som gjør meg veldig urolig. Det betyr jo at over 200 mill. kr skal dekkes av Sykehuset Innlandet, noe som vil medføre at pasienter i Innlandet får et dårligere sykehus tilbud enn man ellers skulle hatt.

Mener statsråden at det er riktig?

Statsråd Bent Høie [11:55:02]: Det er helseregionene som bestemmer fordelingen av midlene de får tildelt av Stortinget, mellom de ulike helseforetakene. I denne saken har det vært en dialog mellom Sykehuset Innlandet og Helse Sør-Øst. Sykehuset Innlandet har lagt fram informasjon om sine kostnader. Hele kostnadsbildet er ikke avklart ennå, men dette er et spørsmål jeg mener best avgjøres i en dialog mellom Sykehuset Innlandet og Helse Sør-Øst, og at de sammen finner ut hvor mye en skal kompenseres for.

Spørsmål 5

Kjersti Toppe (Sp) [11:56:02]: «Luftambulansetjenesten er kritisk infrastruktur og sørger for medisinsk beredskap i hele landet. Nå er tjenesten truet på grunn

av uforstandige anbudsprosesser. Liv og helse er satt på spill. Nøkkelpersonell sikres ikke overgang til ny aktør, og slutter. Mangel på piloter setter fly på bakken. Bare flaks har hindret en alvorlig utgang.

Tar statsråden ansvar for situasjonen, hvilke grep vil statsråden sette i verk, og mener statsråden at tilbud er en egnet måte å sikre livsnødvendig medisinsk beredskap på?»

Statsråd Bent Høie [11:56:47]: Jeg ser alvorlig på at det i den siste tiden har vært perioder med redusert ambulansflyberedskap, spesielt i Finnmark. De ansatte i helsetjenesten, spesielt i nord, gjør nå en betydelig innsats for at denne situasjonen i minst mulig grad skal ramme pasientene.

Jeg har som ansvarlig for de regionale helseforetakene, øverste ansvarlige, hatt en tett dialog med Helse Nord og gjennom dem også med Luftambulansetjenesten. Jeg har vært i Bodø og Tromsø, møtt dem som står i situasjonen, og blitt orientert om hvordan de som ansvarlige for den utførende tjenesten planlegger å håndtere beredskapen framover.

Helse Nord har, som jeg også har bedt om, oversendt en plan med tiltak både på kort og på lang sikt. Planen må nødvendigvis videreutvikles og oppdateres etter hvert som situasjonen utvikler seg, ikke minst hvis det skjer endringer i Lufttransports evne til å levere den tjenesten som de har avtale med staten å levere på også videre.

Helse- og omsorgsdepartementet har anmodet Forsvarsdepartementet om bistand. Forsvaret satte inn et bemannet helikopter i Finnmark i går ettermiddag, og de vil sette inn ytterligere ett i morgen. Dette gir ifølge Helse Nord en stabil beredskapssituasjon de nærmeste to ukene. I tillegg er det innleid supplerende fly for å avhjelpe situasjonen.

Dagens operatør, Lufttransport, har ansatt ti–tolv piloter som skal erstatte dem som har sluttet. De nye pilotene trenger imidlertid opplæring før de er i stand til å gå inn i ordinær tjeneste, og det forventes at disse er klare i juni.

Luftambulansetjenesten i Norge ble etablert som en nasjonal tjeneste i 1988, og den har alltid vært levert av private leverandører. De private aktørene har vært pionerer i utvikling og drift av tjenesten, og vi har en lang og god tradisjon for samarbeid. Tjenesten har dermed jevnlig vært ute på tilbud med om lag ti års mellomrom.

Luftfart er en svært komplisert sektor, både teknisk og sikkerhetsmessig, også når det gjelder regelverk. Det er derfor etter vår vurdering ikke en kompetansespesialisthelsetjeneste en nødvendigvis skal bygge opp på egen hånd. Hver tiende år har vi fornyet flyflåten og hevet kvaliteten på mange områder. Det vil imidlertid all-

tid være krevende med et operatørbytte. Gode, forpliktende avtaler og systematisk forberedelse er viktig for å lykkes. Helseforetaket og Luftambulansetjenesten har etablert avtaler både med dagens operatør og med framtidig operatør som gir klare føringer om tett samarbeid i overgangsfasen. Det er også etablert et eget innføringsprosjekt, der begge operatørene bidrar. I tilsvarende skifter har en basert på disse virkemidlene heller ikke sett den typen konsekvenser som vi ser nå.

Vi er inne i en krevende fase for Luftambulansetjenesten. Jeg har bedt helseregionene følge situasjonen spesielt nøye og er selv løpende orientert om utviklingen. Vi vurderer selvfølgelig hele veien behov for nye tiltak. Vår hovedoppmerksomhet nå er å bidra til at pasientene, spesielt i nord, i minst mulig grad blir rammet av den situasjonen som er. Det er det som må være hovedprioriteringen.

Kjersti Toppe (Sp) [12:00:13]: Eg spør om statsråden tar ansvar for situasjonen, og statsråden svarer at det er sett i verk fleire tiltak no, bl.a. ein plan med tiltak på både kort og lang sikt. Mitt spørsmål tilbake igjen er: Tar statsråden sjølvkritikk for måten denne saka har fått utvikla seg på? Og kvifor har ikkje statsråden vore på banen tidlegare? Eg vil minna om at representanten Marit Arnstad sende eit skriftleg spørsmål til statsråden om denne saka i januar i år og fekk til svar at det var ingen grunn til å forventa at det ville vera problem med rekruttering av pilotar. Eg stilte spørsmål i mars, og eg fekk til svar at situasjonen vil forbetra seg utover våren. Korleis kan vi stola på at dei nye tiltaka vil fungera, og at dette ikkje vert ein enda større krise enn det er i dag?

Statsråd Bent Høie [12:01:16]: Som representanten er klar over, er den situasjonen som vi nå står i, i veldig stor grad knyttet til at forhandlingene mellom pilotenes fagforening og den nye operatøren strandet for i overkant av en uke siden. Det betyr at hovedsituasjonen nå ikke nødvendigvis er knyttet opp til rekrutteringssituasjonen, men at vi også har situasjoner som oppstår på veldig kort varsel knyttet til piloter som opplever at de ikke er i stand til å fly. Det betyr at dette må håndteres med å sette inn ekstra ressurser, som også er gjort. Det gjøres også en betydelig innsats i helsetjenesten for å håndtere dette med en rekke tiltak både på beredskapssiden og på tjenestesiden. Det er den måten vi kan håndtere en sånn situasjon på.

Kjersti Toppe (Sp) [12:02:18]: Eg spør igjen om ikkje statsråden vil ta sjølvkritikk på at han har tillate at dette har gått så langt. Det er litt besynderleg å overføra dette ansvaret til at det har vore eit brot i forhandlingane, for det var jo helseforetaket som ikkje sørgde for at det vart med i anbodet at ein måtte få pilotane med, an-

ten ved kollektiv overgang eller ved ei verksemdsoverdraging. Difor har ein sett på spel det som er det aller viktigaste i tenesta, pilotane og den spesialkompetansen dei har, pluss at ein i anbodet med vitende og vilje prioriterte ned kvalitet til fordel for pris. Eg vil spørja igjen om han ikkje tar sjølvkritikk i ettertid. Og igjen: Kan vi stola på at det ikkje vert ein krisesituasjon i nord og i resten av landet i morgon, neste veke og dei kommande månadene?

Statsråd Bent Høie [12:03:21]: Dette anbudet er gjennomført på helt ordinært vis. Det er ikke vanlig at helsetjenesten stiller krav om virksomhetsoverdragelse, heller ikke ved denne type tjenester. Fra juni skal Norsk Luftambulans AS, selskapet til Stiftelsen Norsk Luftambulans, overta flere av helikopterbasene. Det er også et helt ordinært anbud, uten krav om virksomhetsoverdragelse, og vi ser ikke den tilsvarende situasjonen der. Dette er tjenester som har vært jevnlig ute på anbud siden det ble etablert som en nasjonal tjeneste av en arbeiderpartiledet regjering i 1988. Min hovedoppmærksomhet handler om pasientene og deres sikkerhet, og derfor handler det om å bidra til og sikre at det settes inn nødvendige tiltak, nettopp for å unngå at dette skal gå ut over pasientenes trygghet.

Spørsmål 6

Cecilie Myrseth (A) [12:04:32]: Mitt spørsmål til statsråden er følgende:

«Fredag 27. april strandet forhandlingene mellom Norsk Flygerforbund og Babcock Scandinavian AirAmbulance, BSAA, om en avtale om overgang av ambulansflyvere til BSAA, som overtar ambulansflyvningen fra 1. juli 2019. Dette resulterte i at alle ambulansflyene i Norge ble satt på bakken. Mangelen på ambulansflyberedskap vedvarer, og det er rapportert alvorlige avvik fra ansvarlig medisinsk hold.

Hva konkret vil statsråden gjøre for å sikre at det vil være 24-timers ambulansberedskap tilgjengelig i det kommende året?»

Statsråd Bent Høie [12:05:15]: Det er en veldig krevende situasjon helsetjenesten er i, spesielt i nord og ekstra spesielt i Finnmark de siste døgnene. Jeg reiste som sagt opp på lørdag for å møte helsetjenesten både i Bodø og i Tromsø og representanter fra Helse Finnmark. Jeg møtte også dagens operatør og de tillitsvalgte.

Situasjonen er at vi hadde behov for enda flere tiltak og også planer for et mer langsiktig arbeid, og det ba jeg Helse Nord om å få. Det ble oversendt til oss for halvannet døgn siden. Der er det en rekke tiltak som både er iverksatt, og som kan iverksettes og skaleres opp etter

behov. Som kjent har vi benyttet oss av avtalen som vi har med Forsvaret, og vi har rekvirert to av Forsvarets helikopter. Det ene av de helikoptrene er nå på plass i Kirkenes. Det andre helikoptret vil komme i morgen. Det settes inn ekstra fly, som leies inn av den framtidige operatøren, og det er også gitt oppskaleringer i tjenesten – oppskalering med bil på ambulansesiden, oppskaleringer i beredskap med kompetanse på de mindre sykehusene og en rekke andre tiltak. Dette er tiltak som kan forsterkes. Situasjonen endrer seg fra dag til dag. Derfor er vi nødt til å kunne oppskalere disse ulike tiltakene etter behov.

Det er en god del av de transportene som foregår med fly, som er planlagte transporter. De vil selvfølgelig bli mindre prioritert i en slik situasjon nettopp for å kunne håndtere de transportene som haster mer. Det er den måten som tjenesten håndterer den typen samtidighetskonflikter på, hele veien. Det er krevende for dem som jobber i tjenesten, spesielt når det ser ut som om dette kan vare over tid. Derfor er bl.a. den regionale AMK på UNN forsterket bemanningsmessig. Så det er en rekke tiltak som settes inn. Jeg kommer til Stortinget 15. mai, og jeg har bedt om å få redegjøre for situasjonen. Da vil jeg komme nærmere inn på disse tiltakene og omstendighetene rundt saken.

Cecilie Myrseth (A) [12:07:59]: Hastetiltakene hjelper ikke for syke nyfødte og premature unger. Det varslet barneavdelingen på UNN i dag. Livet deres er altså avhengig av at luftambulansen fungerer. Barnelege Marianne Nordhov sier at det bare er spørsmål om tid før liv går tapt. Det er snakk om nyfødte barn. Det dette handler om, er mennesker. Det er syke folk som er helt avhengige av at man har ambulans på plass – på hjul, i luft og på vann, når liv skal reddes. Da må man ha krise-tiltak som ivaretar det. Når man får beskjed om at man ikke får plass til en kuvøse inne i disse flyene, kan man heller ikke redde nyfødte premature unger. Mitt spørsmål blir nå: Mener helseministeren at dette er nok til å si at det er å anse som en nasjonal krise?

Statsråd Bent Høie [12:08:54]: Først til beskrivelsen av situasjonen: Det er ikke slik at vi er i en situasjon der alle ambulansflyene står på bakken. Det var vi i én natt, den dagen da det var brudd i forhandlingene. Etter det har det vært ambulansfly tilgjengelig. I dag er en i en helt annen situasjon, bl.a. når det gjelder tilgjengelighet, enn det som en var i for to døgn siden.

Det som da skjer, er at en har en prioritering av oppdrag i tjenesten. Det er helt riktig at helikopter ikke kan løse alle oppdrag, på samme måte som luftambulansfly heller ikke kan løse alle oppdrag. Men det betyr, slik som vi gjør nå, at når vi setter inn to ekstra helikopter med medisinsk kompetanse om bord, vil de kunne løse

de oppdragene de kan gjøre, og vil dermed avlaste flykapasiteten, slik at flykapasiteten i større grad er tilgjengelig for de oppdragene som bare fly kan løse. Så det er den samlede beredskapen som er avgjørende for pasientens trygghet.

Cecilie Myrseth (A) [12:10:00]: Det er åpenbart uenighet om de tiltakene som settes inn, om de er gode nok eller ikke. Medisinsk personell på UNN mener åpenbart at dette ikke er tilstrekkelig. Så kan vi ha en lang runde om det.

Jeg har også behov for å komme inn på det som er en del av kjernen av problemet, og det handler om selve anbudet. Det er et anbud som ikke hadde virksomhetsoverdragelse med seg, at de pilotene som i dag er i de jobbene, ikke følger med over. Dermed må de i så fall søke på sine egne jobber når man får en ny operatør. Det er viktig for meg å få svar på dette, for det er helseministeren som er den øverste ansvarlige. Man kan ikke si at det ansvaret ligger bare på Helse Nord. Ansvaret ligger på statsråden. Spørsmålet mitt til statsråden blir nå angående anbudet: Er statsråden fornøyd med utformingen av selve anbudet?

Statsråd Bent Høie [12:10:52]: Det anbudet er gjennomført på samme måten som tilsvarende anbud er gjort, uten at det har hatt den konsekvensen som vi nå ser, i andre sammenhenger. Det er ikke vanlig å stille krav om virksomhetsoverdragelse i denne type anbud. Det ville i så fall vært noe nytt. Så er det regelverk knyttet til virksomhetsoverdragelse, bl.a. regulert i arbeidsmiljøloven, og det er muligheter for å inngå avtaler om det. Det er nettopp den type spørsmål som enten er et forhandlingsspørsmål, eller som er et juridisk spørsmål.

Den avtalen som er inngått, er inngått på lovlig vis. Den representerer ikke dumping av priser eller store besparelser fra statens side, tvert imot. Konsekvensen av den nye avtalen er at kostnaden for denne tjenesten øker med over 20 pst., med 100 mill. kr årlig, bl.a. fordi tjenesten vil bli styrket.

Spørsmål 7

Fra representanten Kari Henriksen til fiskeriministeren:

«Leppefiske er regulert gjennom forskrifter som er endret flere ganger de siste årene. Departementets rot med hensyn til regulering av leppefiske har medført store omkostninger for mange. På Sørlandet satset to unge og handlekraftige fiskere på dette i 2017. De investerte i båt og utstyr og ble registrert for leppefiske. På grunn av rotet med forskriftene får de nå ikke fiske likevel.

Er statsråden tilfreds med at flere unge som ville satse på fiskeri, taper store penger, og hva vil han si til dem?»

Presidenten: Dette spørsmålet må utsettes til neste spørretime, da fiskeriministeren er bortreist.

Spørsmål 8

Per Espen Stoknes (MDG) [12:12:11]: «19 pst. av oljen Norge eksporterer, går til petrokjemisk industri, dvs. plastprodukter. Norge produserte ca. 79 millioner tonn olje i 2017, og 15 millioner tonn årlig går til blant annet plastproduksjon, tilsvarende ca. 50 milliarder kroner i inntekter. Samtidig setter regjeringen av en brøkdel av dette til å rydde opp, mens plastprofitørene håver inn på eksporten. Oljebransjen har på mange måter bidratt til klimakrisen.

Hvordan vil statsråden sørge for at den ikke også fører til økt plastkrise?»

Statsråd Terje Søviknes [12:13:00]: Regjeringen deler representanten Stoknes' bekymring knyttet til plastforsøpling, ikke minst i havet. Derfor har regjeringen i Jeløya-plattformen et eget punkt om forsøpling der en rekke mål og tiltak foreslås. I revidert nasjonalbudsjett foreslår vi også å styrke bistandsprogrammet mot marin forsøpling med 130 mill. kr – en oppgang fra 150 mill. kr til 280 mill. kr.

Tiltakene som regjeringen har foreslått, tar utgangspunkt i at plastutfordringer i all hovedsak er et avfallsproblem ved at plasten blir værende i naturen i stedet for å bli brukt til energiutnyttelse eller gjenvinning. Derimot er det lite hensiktsmessig å rette virkemiddelbruken mot oljeselskapene. De kan i veldig begrenset grad påvirke hvordan ulike husholdninger og bedrifter håndterer avfall, inklusiv plastavfall som de har levert råvarer til. Det gjelder ikke bare for olje, men også for andre råvarer. Det vil eksempelvis være like lite hensiktsmessig å la aluminiumsprodusenter være ansvarlige for drikkevannsemballasje av aluminium som kommer på avveier i naturen.

Som alle andre må oljeselskapene stå til rette for egen avfallshåndtering og drive miljøeffektivt på norsk sokkel. Vi er i dag verdensledende på helse, miljø og sikkerhet i olje- og gassnæringen. Løsningen på plastforsøplingsutfordringen består derfor dels i bedre avfalls- og innsamlingsordninger og dels i redusert unødig plastbruk, og dette må skje gjennom en internasjonal dugnad. Som med klimautfordringen er plastutfordringen i havet en global utfordring og må løses globalt.

Så vil jeg understreke at plast er et svært godt materiale med en del egenskaper og kvaliteter som mange produkter er avhengige av. Det viktige er å hindre at plast

havner på avveier i naturen, og da er det gode mottaks- og behandlingssystemer – ikke minst også i utviklingsland – som er viktig.

Regjeringen har en offensiv strategi mot forsøpling og vil styrke Norges internasjonale lederrolle i arbeidet mot marin forsøpling og gå foran med offensive nasjonale tiltak på toppen av det. Som nevnt, regjeringens ambisjoner er reflektert i Jeløya-erklæringen og følges i det daglige opp av klima- og miljøministeren.

Per Espen Stoknes (MDG) [12:15:42]: Miljøpartiet De Grønne synes det er fint at regjeringen har lagt inn noen ekstra millioner i revidert nasjonalbudsjett rundt marin plast. Men spørsmålet går dypere enn som så. Produsentansvaret innebærer at produsenter og importører har ansvar for produktene sine gjennom hele kretsløpet, også når det blir til skadelig avfall. I stadig større grad stilles krav til produsentansvar i mange ulike sektorer. Tobakksindustri og -produsenter tapte et søksmål og fikk erstatning for produsentansvar da de med vitende og vilje solgte kundene skadelige produkter.

På samme måte som klimaskade varer i flere århundrer, varer også plastskade i flere århundrer før mikroplasten og nanoplasten er borte. Vårt spørsmål er: Vil statsråden vurdere et norsk produsentansvar i plastproduksjonen for å hindre at norsk olje ender opp som plast i havet?

Statsråd Terje Søviknes [12:16:41]: Som jeg understreket i mitt hovedsvar, er det vanskelig å gå etter råvareprodusentene i dette tilfellet. Oljemarkedene er organisert slik at olje blir solgt, og en kan ikke følge olje fra gitte felt, gitte produsenter, til de sluttproduktene man ender opp med, enten det er til drivstoff eller, som i dette tilfellet, petrokjemisk industri. Det er også viktig å understreke at de 19 pst. som går til industri og petrokjemi, er et anslag på det globale markedet. Hvor norsk olje havner, er det ikke mulig å spore gjennom den markedsløsningen man har i dag. Det er også slik at av de 19 pst. er 12 pst. spesifikt knyttet til petrokjemi, resten er knyttet til andre industriprosesser.

Per Espen Stoknes (MDG) [12:17:36]: Flere ulike byer, f.eks. San Fransisco, stevner nå oljeselskaper, bl.a. Chevron, for retten fordi de har produsert en vare som

de visste hadde skadelige effekter, bl.a. enorme skogbranner som følge av klimaendringer. Chevron peker på Statoil og Norge og trekker nå Statoil inn i saken. Hvis norsk oljevirkosomhet kan saksøkes fordi produksjonen har skapt klimaskader, uavhengig av om en følger det enkelte molekyl, er det grunn til å tro at det samme prinsippet kan overføres til plastkonsekvensene av denne produksjonen. Studier viser allerede at mikroplast og nanoplast kan ha toksiske og helseskadelige virkninger på både sjømat og mennesker når den går gjennom blodet og inn i hjernen. Hvilke vurderinger har regjeringen gjort av denne typen risiko for erstatningsansvar?

Statsråd Terje Søviknes [12:18:29]: Jeg vil gjerne understreke at plastutfordringen skal vi ta på alvor, men den er knyttet til det å håndtere plastavfall – å sørge for at man har gode mottaks- og behandlingssystemer globalt. Den diskusjonen som nå blir forsøkt trukket opp her av representanten Stoknes, med referanse til tobakksindustri og klimasøksmål, mener jeg er en avsporing.

Norge er en relativt stor produsent av olje, ja, men står fortsatt for bare 2 pst. av verdens oljeproduksjon. Skulle vi gått til det skritt som representanten for Miljøpartiet De Grønne ønsker, og ha en styrt avvikling av norsk olje- og gassvirkosomhet, ville nok den oljen som vi her snakker om, som går til petrokjemisk industri, blitt produsert andre steder. Dette er på lik linje med debatten vi har om klimautfordringer og hvordan det ville tatt seg ut om vi skulle avvikle vår industri – da ville den produksjonen ha skjedd et annet sted.

Vi er en råvareprodusent, og vi skal fortsette å produsere olje og gass, og så må vi løse plastutfordringen på en egnet måte.

Presidenten: Sak nr. 2 er da ferdigbehandlet.

Sak nr. 3 [12:19:44]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Dermed er sakene på dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Så synes ikke, og møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 12.20.

